КПСС XXIII СЪЕЗДИ ШАРАФИГА

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ҲАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

12 йил чиқиши
№ 227 (3199).
20 ноябрь
ШАНБА
1965 йил
Баҳоси 2 тийин

ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИДА

ИЛҒОР КОРХОНАЛАР ФАХРИЙ КИТОБГА

Пойтахт область саноат корхоналари коллективлари КПСС XXII съезди қарорларини амалга ошира бориб, коммунизмнинг моддий-техника базасини яратишга ҳисса қўшиш иштиёқида, ажойиб муваффақиятларни қўлга киритмоқдалар. Кўпгина корхоналар мана шу кунлардаёқ етти йиллик топшириқларини шараф билан адо этганликлари ҳақида она-Ватанга бирин-кетин ғалаба рапорти бермоқдалар. Область партия комитети бюроси коллективлар ижодий ташаббусини тағин ҳам ошириш мақсадида кўпгина саноат корхоналарини область Фахрий Китобига ёзишга қарор қилди.

Фахрий Китобга ёзилган корхоналар орасида «Ташсельмаш», «Ташавтомаш», лак-бўёқ, экскаватор, «Подъёмник», «Узбексельмаш», «Ташхимсельмаш», «Металлоштамп», «Ўзбекистон трактор-йиғув», В. И. Ленин номли Бекобод металлургия, подшипник, химия-фармацевтика, хўжалик буюмлари, пластмасса буюмлари, толь, ойна, «Бекабадцемремонт», ремонт-механика, 1, 2, 4, 5 ва 7-темир-бетон буюмлари заводлари бор.

Шунингдек, Тошкент абразив буюмлари комбинати, 8-ғишт заводлари бошқармаси, Чиноз ва Олмалиқ карьерлари, Тошкент, Алимкент, Янгийўл, Бекобод, Пискент ва Оққўрғон пахта тозалаш заводлари, Солдатск, Қўрғонча, Тошовул, Уялин, Кетмонтепа, Ново-михайловск, Янгибозор, Юқори Чирчиқ, Жумабозор, Ново-жизненск жут-каноп заводлари, Тошкент каноп фабрикаси, «Ташзаготхлопколубтрест»нинг марказий механика устахоналари, 1, 2, 3, 4-мелькомбинатлар, Бекобод, Янгийўл, Бўстонлиқ ва Олмалиқ сут заводлари, Чирчиқ, Янгийўл, Бекобод ва Тошкентдаги 2, 3, 4-нон заводлари, Олмалиқ ҳамда 3, 6-пиво заводлари, тамаки, ипакчилик, 2-тикув ва Ялонғоч тикув фабрикалари, кўн-галантерея, 2-пойафзал фабрикалари, кўн-мўйна заводи, кўн комбинати, кўн-галантерея комбинати, «Учқун» тўқимачилик-галантерея фирмаси ва модалар уйи, Бекобод, Чирчиқ, Оҳангарон гўшт комбинатлари, Янгийўл колбаса-экспериментал заводи, «Ташхлодокомбинат» коллективлари номи ҳам область Фахрий Китобига ёзилди.

БОЛА — ЭЛ ФАРЗАНДИ

Фарзанд — оила қувончи, бахти-саодати, эл-юртнинг куч-қудрати, давлати. Фарзанд кўрган ҳар бир хонадонда қанча-қанча янги орзу, яхши ниятлар ҳам туғилади. Ўғил-қизларимиз ўсиб камолга етгач, ота-она орзусини рўёбга чиқаради. Ватан ва халқ олдидаги ўз бурчини адо этади, ҳурмат-эътибор орттиради.

Матонатли, ақл-идроки юксак, иродаси мустаҳкам, довюрак, одобли, илмли, камтарлиги ва меҳнатсеварлиги билан эл оғзида достон бўлган, кўпнинг илиқ меҳр-муҳаббатини қозонган фарзандларимиз беҳисоб. Коинотни забт этаётган, фан ва техникада мўъжизалар яратаётган, саноатда, қишлоқ хўжалигида, гўзал ҳаётимизнинг хилма-хил соҳаларида ажойиб қаҳрамонликлар яратаётган минг-минглаб йигит ва қизлар ота-она фарзанди эл фарзандидир.

Пойтахтимизда, областимизнинг қишлоқ ва шаҳарларида ёш, қалби меҳнат завқи, шавқи билан тўлқинланган, билаги кучга тўлган, навқирон йигит-қизларни кўриб ҳавас қиласиз, завқланасиз. Улар замонамизнинг ёш бунёдкорлари, коммунизм куртакларидирлар. Инсондаги ҳамма яхши фазилатлар у туғилиб ўсган оила, тарбия олган жонажон мактаби қучоғида камол топади. Фарзанд туғилганда ноқобил, уқувсиз, ахлоқсиз бўлиб туғилмайди, албатта. У яхши хислатларни ҳам, ёмон одатларни ҳам ўсиш, улғайиш процессида ўрганади. Ана шунинг учун ҳам ота-оналаримиз, ҳурматли ўқитувчиларимиз ва бутун жамоатчилик олдида бола тарбиясидек масъулиятли вазифалар туради. Бу шарафли вазифани аъло даражада адо этиб келаётган халқ маорифи ходимлари, тўққиз-ўн, ундан ҳам ортиқ фарзанд кўриб, уларни одобли, меҳнатсевар, жамиятимизнинг муносиб кишилари қилиб етиштираётган қаҳрамон оналаримиз, мўътабар оталаримиз кўплаб топилади.

ТошГРЭС раҳбари Маҳмуд Алибоев оиласини энергетиклар оиласи дейишади. Маҳмуд ака эсини танибдики, ҳаётга нур таратади. Унинг умр йўлдоши Манзура опа эса 9 фарзанднинг онаси. Меҳрибон, ибратли бу оила фарзандларига ҳавас билан боқасиз. Катта ўғли Азим энергетикани танлаган, инженер-энергетик бўлиб етишяпти, ҳам ишлайди, ҳам илм эгаллаяпти. У Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институтининг электрофикация факультетининг 4-курс студенти. Паррандачилик фермасида эса автоматика, электроника ишлари билан шуғулланади. Малика эса инженер-физик. Раҳимжон Совет Армияси сафида хизматда. Манзура опанинг кичик фарзандлари мактабда ўқишади. Фақат аъло баҳолар билан таълим олишяпти.

Бундай мисоллар жуда кўп. Улар ҳақида мамнуният, қувонч билан гапирамиз. Аммо шундай гўзал ёшларимиз, ажойиб фарзандларимиз орасида айрим безош, ўз оиласи, ўқиб турган мактаби шаънига доғ туширадиганлар ҳам учраб туради. Баъзи ота-оналар бола тарбияси мактаб иши деб нотўғри қарайдилар. Улар ўз фарзандларининг хулқ-атворидаги хатти-ҳаракатларга, енгил-елпи ишларига қарши таъсир кўрсатмайдилар. Болани меҳнатсевар, одобли, маданиятли қилиб ўстириш ҳақида кам қайғирадилар. Бола тарбияси баъзи район, шаҳар партия комитетлари ва бошланғич партия ташкилотларининг фаолиятидан доимий ўрин олган эмас.

Бизда ўғил-қизларимизнинг эркин, бахтиёр ўсиши, билим олиши, жамият бахт-саодати йўлида ҳалол меҳнат қилиши учун ҳамма имкониятлар яратилган. Ҳали фарзанд туғилмай туриб унинг келажаги ҳақида қайғурилади. Лекин айрим хунук фактлар — безорилик, текинхўрлик ҳоллари фақат тор муҳит таъсири остида пайдо бўлиши мумкин. Шунинг учун ҳам коммунистик партиямиз тарбия масаласини асосий масала қилиб қўймоқда. КПСС Программасида коммунизм қурувчисининг ахлоқ кодекси алоҳида ўрин олган. Коммунизм қурувчиси жамият бахт-саодати йўлида ҳалол меҳнат қилиши, ижтимоий бурчни юксак даражада англаши, шахсий ҳаётда одати, ахлоқи, камтарлиги, инсонийлиги билан гўзал бўлиши керак.

Фарзандларимизни ҳам ана шу руҳда тарбиялаш — ҳар бир совет кишисининг муқаддас бурчидир. Боланинг дастлабки тарбиячиси унинг ота-онаси бўлади. Кўпгина яхши ва ҳатто ёмон хислатни бола тарбиячисидан ўрганади, унга тақлид қилади. Тарбиянинг нозик, масъулиятли томони ҳам шунда. Ота билан она фарзандини мактаб қучоғига етаклаб келганида бутун ишончи, орзу-умидини ҳурматли ўқитувчилар қўлига топширади. Буни яхши англаган тарбиячи ўз зиммасидаги бурчни садоқат билан адо этиб, педагоглик санъати, маҳоратини ишга солади, боланинг мурғак фикрига илм дарвозасини очиб беради, ҳам ўқитади, ҳам тарбия беради. Аммо, ҳамма ўқитувчиларимиз ҳам шу хилда сидқидилдан хизмат қиляпти деб бўладими? Шундай тарбиячиларимиз ҳам борки, уларнинг ўзларини тарбиялаш зарур.

Бу ўринда педагог кадрлар тайёрлайдиган катта даргоҳлар адресига ҳаққоний эътирозлар айтишга тўғри келади. Тошкент Давлат педагогика институти қирқ йилдан буён педагог кадрлар тайёрлаб беради. Бу даргоҳдан етишиб чиққан минг-минглаб кадрлар сидқидилдан хизмат қилмоқда, ёш авлодга зиё тарқатмоқда. Аммо институтни битирганлар орасида шундайлари ҳам борки, улар педагог деган шарафли номни билим жиҳатидан ҳам, ахлоқ жиҳатидан ҳам оқлай олмайдилар. Натижада мактабга келиб қатор хатога йўл қўядилар. Ёки бўлмаса ўз устларида мунтазам ишламайдилар. Бундай кадрлар ўсиб бораётган катта талабларга жавоб беролмай қолади.

Ёшларнинг ахлоқи ва одоби масаласи — ҳаммамизнинг фикр-эътиборимизни жалб этадиган муҳим масаладир. Фақат тўғри тарбия бериш билан болани яхши йўлга — меҳнат йўлига етаклаш, коммунизмнинг муносиб қурувчиси қилиб вояга етказиш мумкин. Бу ишда ота-она, педагоглар ва бутун жамоатчилик масъулиятни чуқур ҳис этиши лозим.

Шу кунларда «Октябрь 10 йиллиги» дам олиш уйида областимизнинг механизатор-звено бошлиқлари ҳам ўқиб, ҳам дам олишни давом эттирмоқдалар. Уларга кўзга кўринган олимлар, мутахассислар ва тажрибакорлар дарс беришяпти. Суратда: қишлоқ хўжалиги фанлари доктори М. Муҳаммаджонов (ўнгда) Бекободдаги Дзержинский номли колхоздан келган Зайнабхон Ғойибова, Оққўрғон районидаги Куйбишев номли колхоздан келган Бобохўжа Назруллаев ва шу райондаги Охунбобоев номли колхоздан келган Латифа Ҳошимова ўртоқлар билан суҳбатлашмоқда.
Р. Шамсуддинов фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

Деҳқон ва ер

Ерни зар, деҳқонни заргар деса бўлади. Ота-боболаримизнинг «зар қадрини заргар билади» деган доно гаплари бор. Худди шунингдек, ер қадрини ҳам асл деҳқон билади. Ерини ардоқлаган, севган, қадрлаган деҳқон сира кам бўлмайди. «Оқ олтин»дан йил сайин баракали хирмон кўтариб келаётган ишбилармон деҳқонларнинг бой тажрибаси ана шундан далолат бериб турибди.

Бундан атиги уч-тўрт йил муқаддам областимизнинг энг қолоқ хўжаликларидан бири бўлган Оққўрғондаги Ҳамид Олимжон номли колхоз кейинги бир-икки йилдан бери илғор хўжаликлар даражасига етиб олди. Бу ерда 1962 йилда гектар бошига атиги 8 центнердан пахта териб олинган эди. Ҳосилнинг таннархи анча қимматлашиб кетган эди. Машиналар билан деярли пахта терилмасди. Колхоздагилар шаънига чекка-чеккадан аччиқ гаплар айтилар, мажлисларда бу хўжалик ҳамиша танқид қилиб келинарди.

Колхоз деҳқонлари «тонайгача қолоқлар деган таънани эшитамиз» деб, илғорлар сафига етиб олишнинг йўл-йўриқларини ахтара бошладилар. Қолоқликнинг сабаблари миридан-сиригача ўрганиб чиқилди. Маълум бўлишича, энг биринчи навбатда ернинг қадрига етмай қўйилган. Иккиламчидан, мавжуд бўлган техниканинг кучидан унумли фойдаланишга, кадрларни тўғри танлаб, жой-жойига қўйишга айтарли эътибор берилмаган экан. Буларнинг ҳаммаси юксалиш йўлига ғов бўлиб ётган экан. Колхоздагилар ана шу ғовни олиб ташлаш учун маслаҳатлашиб иш тутишди, олимлар ва илғорларга мурожаат қилишди. Фан янгиликлари ва бой тажриба қунт билан ўрганилди ҳамда колхоз ҳаётига кенг тадбиқ этила бошланди.

Деҳқонлар айниқса ерни ҳақиқий ер қилиб олишга асосий эътиборларини қаратдилар. Аввалambor барча майдонлар илгаригидек саёз эмас, балки чуқур қилиб ҳайдалди, бегона ўт илдизлари битта қўймай териб олинди, ер ўғитга обдон тўйдирилди. Орадан бир йил ўтар-ўтмас бу тадбирлар ўзининг ажойиб самараларини кўрсатди: пахта ҳосилдорлиги кескин ошди.

Заршунослар етти йилликнинг сўнгги босқичини мисли кўрилмаган ғалабалар билан якунлашаяпти. Бу йил колхозда пахта тайёрлаш плани 15 кун деганда бажарилди! Бу ҳазилакам гап эмас. Бошқача қилиб айтганда, юз процент миқдорида пахта топширилгунига қадар ҳар куни пунктга ўрта ҳисобда 6,6 процентдан кўпроқ «оқ олтин» жўнатиб турилди. Ҳозиргача гектар бошига пландаги 18 центнер ўрнига 25 центнердан ортиқ хирмон кўтарилди. Йиллик план 140 процентга етказиб бажарилди. Бу ниманинг шарофати? Энг аввало ер севилганлигининг, ардоқланганлигининг шарофатидир. Комплекс механизация ҳам ютуқларнинг асосий гарови бўлмоқда. Бу йил ҳосилнинг асосий қисми фақат машиналар билан йиғиб-териб олинди.

Ҳосилдорликнинг ошиши билан колхозчилар даромади ҳам таққослаб бўлмайдиган даражада ошиб кетди. 1962 йилда колхозчиларга ҳар бир иш куни эвазига ўрта ҳисобда 1 сўм 40 тийиндан пул тўланган бўлса, бултур 4 сўм 53 тийиндан тўланди. Бу йил эса 5 сўмдан пул тўлаш мўлжалланаяпти. Жонажон партия ва ҳукуматимизнинг пахтанинг сортларига қараб харид нархларини ошириш тўғрисидаги қарори туфайли колхоз бу йил давлатга сотган юқори сортли пахтаси эвазига 200 минг сўмдан ортиқ қўшимча даромад олади. Бу катта даромад ҳам колхозчиларнинг иш ҳақларига қўшиб берилади.

Колхоздагилар эндиликда келажакни кўзлаб иш юритмоқдалар. «Деҳқончиликнинг боши — шудгор». Бу — омилкор деҳқонларнинг гапи. Ҳар қандай иш ҳам бошидан пухта бўлса, охири қувончли якунланади. Колхоз деҳқонлари ана шу бирламчи иш бўлган шудгорлашни тез ва соз ўтказиш учун ғайратга-ғайрат қўшмоқдалар.

— Ерни 30 сантиметрдан чуқур ҳайдамасангиз, кўзлаган ҳосилингизни ололмайсиз, — дейди колхоз раиси Ҳасанбой Эргашев, — биз бунга ўз тажрибамизда яна бир бор ишондик. Ҳар йилгидек бу йил ҳам ерларимизни 30—35 сантиметр чуқурликда ҳайдаяпмиз. Ҳозиргача механизаторларимиз минг гектардан ортиқ ерни қўлдан чиқариб қўйдилар. Қолган майдонларимиз ҳам яқин бир-икки кун ичида шудгорлаб бўлинади.

Бу йил планнинг жуда қисқа муддат ичида бажарилиши, ҳосилнинг барвақт йиғиб-териб олиниши шудгорлашни ҳам оби-тобида ўтказишга тўла имконият бермоқда. Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти шудгорлаш ишларини намунали ўтказиш учун барча чора-тадбирларни кўраяпти. Ҳайдов тракторлари кеча-кундуз тиним билмай ишлаяпти. Ҳар куни шудгордан чиқарилаётган ер 60—70 гектарга тўғри келмоқда. Сифат ҳамманинг диққат марказида турибди.

Колхозда ер ҳайдаётганлар моддий жиҳатдан яхши рағбатлантириляпти. Агар тракторчи ерни сифатли қилиб ҳайдаса, унга шудгорланган ҳар бир гектар ер учун 2 сўмдан пул, 3 килограммдан шоли берилади. Плугчига эса бир сўмдан пул, бир ярим килограммдан шоли берилади. Ҳар бир агрегат бир сменада 7—8 гектар майдонни сифатли шудгор қилаяпти. Тракторчи ва плугчиларга қанчалик баракали ҳақ тўланаётганлиги ана шундан ҳам яққол кўриниб турибди.

Бу колхозда билагидан ғайрат ўти чақнаб турган азамат механизатор йигитлар кўп. Абдусаид Абдураимов, Мамат Жиянов, Акмал Умаров, Абди Сайфуллаев, Маъмурқул Қодиров, Ҳусан Омонбоев сингари механизаторлар юқори ҳосилли звеноларга бошчилик қилишаяпти. Улар техникани пухта эгаллаб олишган. Эрта баҳорда ўз агрегатлари билан ерни текислашди, борона қилишди, чигит экишди, бутун ёз бўйи чопиқ тракторига ўтириб, ғўза қатор ораларини культивация қилишди, ўғитлашди, кузда ҳосил пишиб етилганидан кейин эса тракторни қўйиб, «зангори кема»ни бошқара бошлашди. Ҳосил йиғиб-териб бўлингач, мана энди ҳайдов тракторига ўтириб ерни кўнгилдагидай шудгор қилишяпти. Ахир ана шундай азамат одамларни давримиз қаҳрамонлари демасдан тура оладими киши!

Техника билан қуролланган бу деҳқонлар ўзларининг зарга кон бўлган ерларидан бундан буён ҳам баракали дур-гавҳар йиғиб олаверадилар.

Ш. ШОРАҲМЕДОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг мухбири.

Суратларда: (чапда) колхоз ерларини шудгорлаш пайти, (ўнгда) шудгорлаш илғори — моҳир механизатор Саидумар Пардабоев.
А. Абалян фотолари.

СОВЕТ-ҲИНДИСТОН ИҚТИСОДИЙ ҲАМКОРЛИГИ

Ҳиндистон ҳукуматининг молия министри Т. Т. Кришнамачари 9 ноябрдан 17 ноябрга қадар СССРда бўлди. Уни СССР Министрлар Советининг раиси А. Н. Косигин ва СССР Олий Совети Президиумининг раиси А. И. Микоян қабул қилдилар.

Ҳиндистон молия министри СССР Госпланининг раиси, Министрлар Совети раисининг ўринбосари Н. К. Байбаков, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико ва бошқа расмий кишилар билан суҳбатлашди.

Суҳбатлар дўстлик ва ҳамжиҳатлик вазиятида ўтди. Т. Т. Кришнамачари Совет Иттифоқи томонидан кўрсатилаётган иқтисодий ва техникавий ёрдам учун Ҳиндистон ҳукумати ва халқи номидан қизғин ташаккур айтди.

Ҳиндистоннинг IV беш йиллик плани даврида Совет-Ҳиндистон иқтисодий ҳамкорлигини янада ривожлантириш шунингдек товар оборотини кенгайтириш масалалари устида фикрлашиб олинди.

СССРнинг техника ёрдами билан Ҳиндистоннинг давлат секторида қурилган объектларни ишга туширмоқ учун зарур ускуналарни, Ҳиндистонга етказиб беришни кенгайтиришни таъминлайдиган чоралар тўғрисида келишиб олинди.

МЕҲНАТ РЕЗЕРВЛАРИНИНГ 25 ЙИЛЛИГИ

Тишли ғилдирак устида чағишиб турган болға билан гайка ключи — Меҳнат резервларининг эмблемасидир. 19 ноябрда шу эмблема Навоий номли ўзбек давлат академик опера ва балет театрининг саҳнасида олтин жило бериб товланди. Профессионал-техника таълими давлат системасининг 25 йиллигига бағишлаб шу ерда ўтказилган тантанали йиғилишга завод ва фабрикалар, совхозларнинг, ўқувчилар коллективларининг жуда кўп вакиллари келишди.

Республика Меҳнат резервлари шу давр ичида шонли йўлни босиб ўтди. Ҳозирги кунда Ўзбекистондаги профессионал-техника билим юртларида ёшларга 112 хил касб ўргатилмоқда. Чорак аср мобайнида Меҳнат резервлари халқ хўжалигининг барча тармоқларига 300 мингга яқин ёш ишчи тайёрлаб берди. Буларнинг орасида Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари оз эмас.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Профессионал-техника таълими давлат комитетининг раиси Х. З. Калонов ўз докладида ана шуларни гапириб берди.

Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг секретари И. Г. Анисимкин Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг Профессионал-техника таълими ходимлари ва ўқувчиларига табрикномасини гулдурос қарсаклар остида ўқиб эшиттирди. СССР Министрлар Совети Профессионал-техника таълими давлат комитети раисининг ўринбосари В. А. Саюшев, Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг секретари Д. С. Ёдгоров, республика профессионал-техника билим юртларининг ўқувчилари, собиқ талабалари ва бошқа Меҳнат резервлари амалга ошираётган катта-катта ишлар тўғрисида гапирдилар.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари А. С. Абдалин Меҳнат резервлари ходимларидан катта бир группасига СССР орден ва медалларини, республика Олий Совети Президиумининг фахрий ёрлиқларини, шунингдек «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган ўқитувчи» унвони бериш тўғрисидаги ёрлиқларни тантанали вазиятда топширди. (ЎзТАГ).

СЪЕЗД ВАХТАСИДА

ТЎРТИНЧИ ГЕНЕРАТОР

Тошкент ГРЭСининг 150 минг киловатт қувватга эга бўлган тўртинчи турбогенератори 18 ноябрь соат 6 да республика энергетика системасига уланди.

Станция қурилишининг биринчи навбатида кўзда тутилган тўртта энергетика блокининг ҳаммаси энди тўла ишга тушди. Ўзбекистон энергетикасининг етакчи станцияси ўз қувватини 600 минг киловаттга етказиб олди. ГРЭСнинг иккинчи навбатини қуриш соҳасидаги ишлар кучайтириб юборилди. Бу босқичда яна ҳар бири 150 минг киловатт қувватга эга бўлган тўртта энергетика блоки ўрнатилади.

Етти йиллик самараси бўлган Тошкент ГРЭСи дастлабки турбогенератор ишга туширилгандан бери ҳозирга қадар қарийб уч миллиард киловатт соат электр энергия ҳосил қилди.

Станция коллективи КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленуми қарорларини амалга ошириб, ишлаб турган техникадан яхшироқ фойдаланиш резервларини қидирмоқда ва ёқилғини тежаб-тергаб сарфлаш учун курашмоқда. Станцияни ишлатувчи ходимлар партия XXIII съезди шарафига қўшимча маблағ сарфламасдан, ускуналардан яхшироқ фойдаланиш йўли билан станция қувватини 640 минг киловаттга етказиш мажбуриятини олдилар.

● ● ●

ШОЛИ ТАЙЁРЛАШ ПЛАНИ БАЖАРИЛДИ

Партиямизнинг XXIII съездини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш учун астойдил курашаётган областимизнинг илғор шоликорлари йиллик планни бажарганликлари тўғрисида бирин-кетин ғалаба рапорти бермоқдалар. Айниқса, юқоричирчиқлик шоликорлар катта муваффақиятларни қўлга киритишди. Улар ҳозирга қадар давлат омборларига 737 тонна шоли топшириб, планни 123 процент адо этдилар. Давлатга 411 тонна шоли сотган Калинин районининг ва 300 тонна шоли сотган Оржоникидзе районининг деҳқонлари ҳам йиллик планни ортиғи билан бажаришди.

Шунингдек, Бекободдаги 1-«Далварзин» совхозининг шоликорлари маррага етдилар. Эл дастурхонига 1750 центнер шоли етказиб берган совхоз меҳнаткашлари пландан ташқари яна 250 центнер шоли етказиб беришга аҳд қилдилар.

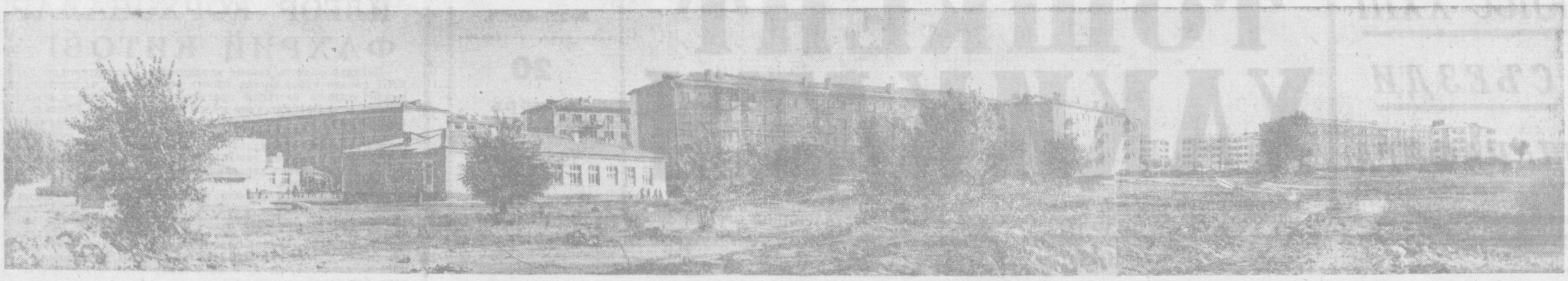

Височовольтний массиви тобора кенгаймоқда. Бу ерда бир неча қаватли уй-жойлар, ҳашаматли маданий-маиший муассасалар бинолари кўплаб қад кўтаряпти. Суратда: массивда қурилган янги уй-жойлар.

А. Абалян фотоси.

ЧИРЧИҚ—ИНДУСТРИЯМИЗ КЎРКИ

Биз ҳикоя қилмоқчи бўлган шаҳар — замондошимиздир. У бундан атиги чорак аср муқаддам бунёдга келди ва шу шаҳар ёнидан оқиб ўтадиган Чирчиқ дарёси номига қўйилди... Бу замонавий шаҳарга Тошкентдан бир соатдан ҳам камроқ вақт ичида етиб бориш мумкин. Аслини айтганда, бу иккала шаҳар ўртасидаги чегарани кўриш қийин. Икки томонида кўмкўк дарахтлар орасида қад кўтариб турган кўп қаватли уйлар, колхозларнинг боғлари ва далалари, саноат корхоналарининг корпуслари жойлашган асфальт ётқизилган кенг йўл сизни шаҳарнинг қоқ марказига олиб келади. Аммо, турли рангда бурқиб тутун чиқиб турган заводларнинг баланд трубалари анча узоқдан кўзга ташланади.

Бугунги Чирчиқ — йирик индустриал марказ, Ўзбекистон химия саноатининг тўнғичи, ёшлар шаҳри, ижодкорлик шаҳридир. Унинг истиқболи бугунгидан ҳам ажойиб ва порлоқдир. Бу шаҳарнинг ҳозирги манзарасини ва унинг истиқболини тасаввур қилиш учун шаҳарнинг қисқа, лекин мазмундор воқеаларга бой, қаҳрамонлик ва ташаббускорлик билан тўла ўтмишини эсламоқ керак бўлади.

Бундан чорак аср муқаддам Чирчиқ шаҳри ҳатто картада ҳам йўқ эди. Фақат пишқириб оқадиган ва ҳеч ким томонидан жиловланмаган дарёгина бор эди. Бу дарё ҳақида қадимлардан буён билишарди, унинг жуда яхши энергетика базаси бўла олишини пайқашарди. Аммо, Октябрь ғалабасидан кейингина Чирчиқ дарёсида бутун бошлиқ ГЭС каскади қура бошлашга қарор қилинди. Бу каскад ўзига хос уникал энергетика ва ирригация иншоотларининг комплекси бўлиши керак эди. Қурилиш ишлари ғоят мураккаб шароитда олиб борилди. Канални барпо қилишда 22 миллион куб метр тупроқ қазиб чиқарилди, бу Днепростройда қазиб чиқарилган тупроқдан беш баравар зиёд эди. Чирчиқ ГЭС каскади ҳозирги вақтда Ўрта Осиёда энг йирик каскадлардан бири ҳисобланади. Унинг станциялари йилига бир миллиард киловатт-соатдан ортиқ энергия ҳосил қилмоқда.

— Каскаднинг бош узели ёнидан ўтиб бораётган пайтда,— дейди электромонтёр Деҳқон Нишонов, — ҳамиша унинг чиройли ва пишиқ иншоотларига суқланиб назар ташлайсан. Бу иншоотлар ҳозирда ҳам ҳавозалар кечаги куни олиб ташлангандек яп-янги турибди. Ваҳоланки, уларнинг қурилганига йигирма беш йил бўлди-ку, ахир!

Деҳқон Нишоновнинг ҳам меҳнат стажи ана шундай. Бу йигит туғилиб ўсган жонажон қишлоғи билан хайрлашиб, қурилишга жўнаб кетган кун хотирадан чиқмайди. У, қурилиш ҳақида жуда кўп гапларни эшитган эди, лекин унинг кўрганлари ўзи кутган ҳамма нарсадан ҳам зиёд бўлиб чиқди. — Шу ерда қоламан! — деди қатъий қилиб у. Машаққатларнинг кўп бўлиши турган гап эди. Ахир, Деҳқон фақат кетмон билан ишлашни биларди, бу ерда эса ишлар бутунлай бошқача эди.

— Ҳеч қиси йўқ, ўрганиб кетасан, деб уни руҳлантирди Оренбургдан бу ерга келган собиқ деҳқон Алексей Рижков. Деҳқонга ёрдам беришди, унинг кўнглини кўтаришди, машинани бошқаришни ўргатишди, ўргатишганда ҳам экскаваторни бошқаришни ўргатишди. Тез орада уни ўқишга юбордилар ва ёш ўзбек йигити ўқишдан электромонтёр бўлиб қайтди.

— Мана шу жойга яқин ерда қурувчилар яшайдиган барак бор эди, — деб хотирлайди Нишонов. — Кечқурунлари бу ерда айтилган қўшиқлар узоқларда жаранглаб эшитиларди. Бу — партиянинг чақириғи билан саҳрода шаҳар барпо қилиш учун бу ерга келган кишиларнинг жозибали қўшиқлари эди.

Ветеранлар бўлмиш Деҳқон Нишонов ва Алексей Рижков ҳозир ҳам, аввалгидек Чирчиқ ГЭС каскадининг бош иншоотида ишлашяпти. Бу дўстлар «ўтган кунлар»ни тез-тез ёдларига олиб қўйишади. Ахир, булар ўттизинчи йилларда табиат билан кураш бошлаган дастлабки авлодга мансуб эди. Мана шу ерда эркин шабада эсиб турган кунлар уларнинг хотирида кечагидек сақланиб турибди. Лекин инсон уни ўз йўлидан буриб юборишга мажбур қила олди. Шамол бўш келмасди. У тез орада барпо қилинган бараклардан иборат кутилмаган тўсиқларга дуч келса ҳам, янада қаттиқроқ эса бошларди. Шамол тўсилмаган йўлида ўтларни текислаб кетар, якка-дукка турган дарахтларни қўпориб ташларди. Сўнгра кучсизланиб, тўхтаб қоларди. Инсон шамол кучига бардош берди.

Қурувчиларнинг астойдил, қаҳрамонона меҳнати муваффақият қозонди. Шу кунларда Чирчиқ ГЭСи биринчи навбатининг икки генератори фойдаланиш учун топширилган кунга роса 25 йил тўлди. Чирчиқ электрохимия комбинати электростанция энергиясининг биринчи истеъмолчиси бўлди. У азот, синтетик аммиак ишлаб чиқара бошлади. Ўша вақтдан бери Ўзбекистоннинг ва Ўрта Осиёдаги бошқа республикаларнинг далаларига минерал ўғитлар ортилган эшелонлар узлуксиз жўнатилиб келди. Бугун Чирчиқ комбинати — Ўзбекистон химия саноатининг тўнғичи ҳисобланади. Пахтакорлар уни «юқори ҳосил комбинати» деб аташади. Корхона илмий тадқиқот институтларининг базаси, йирик илмий лаборатория бўлиб қолди, у ўса борди, ишлаб чиқариш процессларини такомиллаштирди. Ҳозирги вақтда бу ерда аммиак, азот кислотаси, аммиак селитраси, аммиак суви, аммиак-фосфорли ўғитлар, карбонат ангидрид газ, газсимон кислород ва бошқа ўғитлар чиқарилмоқда. 1970 йилга бориб комбинатнинг қуввати 1963 йилдагига нисбатан икки баравар кўпаяди.

Мана шундай кичик репортажда ҳар бир корхона тўғрисида муфассал ҳикоя қилиб бериш қийин, ҳатто мумкин эмас. Ахир, бу корхоналарнинг ҳар бири дастлабки қурувчилар биографияси билан чамбарчас боғланиб кетган ўзининг мураккаб биографиясига, шу кунларда бу ерда меҳнат қилаётган кишиларнинг тақдири билан узвий боғланиб кетган. Шонли Чирчиқ кимёгарлари, машинасозлари, энергетиклари, металлурглари, қурувчиларининг кундалик рапортларида уларнинг ажойиб ишлари тилга олинмоқда. «Узбекхиммаш», «Чирчиқсельмаш», трансформатор заводлари, қаттиқ қотишмалар ва ўтга чидамли металлар комбинати ва бошқа кўпдан-кўп корхоналарнинг коллективлари графикдан ўзиб кетиб ишламоқдалар.

Чирчиқликлар эндиликда фақат мамлакатимиздагина таниқли эмаслар. Ўлкани ўрганиш шаҳар музейида саноатлашган Чирчиқнинг иқтисодий алоқаларини кўрсатувчи географик стенд бор. Жаҳоннинг ғоят катта харитасида индустриал шаҳарда ишлаб чиқарилаётган турли-туман маҳсулотлар жўнатилаётган ҳамма ерлар қизил нурлар билан кўрсатиб қўйилган. Булар химия ускуналари — компрессорлар, музлатиш установкалари, иссиқлиқ айирбошловчилар, химия маҳсулотлари, трансформаторлар, қишлоқ хўжалик машиналари, қаттиқ қотишмалардир. Биргина электрохимия комбинати Совет Иттифоқидаги ҳамма республикаларга минерал ўғитлар ва турли химия ва қарийб ўн икки чет мамлакатга маҳсулотлари етказиб бермоқда. «Ўзбекхиммаш», «Чирчиқсельмаш», трансформатор заводлари ҳамда қаттиқ қотишмалар ва ўтга чидамли металлар комбинатининг маҳсулотлари ҳар йили мамлакатимизнинг юзларча шаҳарларига ва чет давлатларга жўнатилмоқда. Булар — Куба, Сурия, Англия, Швеция, Чехословакия, Афғонистон, Ҳиндистон, Гана, Судан, Канада ва бошқалар бўлиб, жами 28 та чет эл давлатидир.

Мана буларнинг ҳаммаси чўл ерларда барпо этилган, буларнинг ҳаммаси замондошларимизнинг қўли билан қурилган. Ишчилар шаҳрига назар ташлангиз. У, эрталабки қуёш нурлари остида айниқса гўзал кўринади. Химиячилар саройининг улуғвор биносида қарийб бутун Чирчиқ кўриниб туради. Кўкаламзорларга бурканган шинам шаҳар дарё бўйида жойлашган. Узоқ-узоқларда мовий тоғлар товланиб туради, улар шаҳарга алоҳида улуғворлик, гўзаллик бахш этади. Катта муҳаббат, зўр идрок ва фахм-фаросат билан ўзларининг бекиёс жонажон шаҳрини қад кўтартирган чирчиқликларга қойил қолмасдан бўладими. Ҳа, Чирчиқ — саноат корхоналари комплекси, яшил дарахтлар билан қопланган обод уйлар ва маданий-маиший биноларга сероб бўлган катта шаҳардир.

Чирчиқликлар замонавий шаҳарни қисқа муддатларда қуришнинг бой тажрибасига эгадирлар. Ана шунинг учун ҳам Асвоннинг собиқ губернатори ҳозирги вақтда энергетика министри бўлиб ишлаётган Муҳаммад Иззат Салом Бирлашган Араб республикасининг делегацияси билан Чирчиққа келган пайтда иккала шаҳар ўртасида мустаҳкам алоқа ўрнатишга қарор қилинган эди. Асвон ҳали қурилмоқда. У ерда совет мутахассисларининг ёрдами билан ғоят катта тўғон барпо этилмоқда. Бу тўғон Нил дарёсини тўсиши керак. Айни бир вақтда шаҳар ва бошқа саноат корхоналари ҳам қурилмоқда. Ёш араб шаҳри аҳолисининг чирчиқликлардан ўрганадиган нарсалари бор. Ўзбек шаҳрининг вакиллари ҳам Асвонга бориб келишди. Ҳозир ёш араб шаҳри билан алоқа ўрнатилди.

Ёш шаҳар тобора ўсмоқда, обод бўлмоқда. Фақат кейинги икки йил ичида Чирчиқнинг ғарби-шимолида замонавий кўп қаватли бинолардан иборат шаҳарча бунёдга келтирилди. У Юбилейний деб аталади, чунки бу шаҳарча Чирчиқнинг 25 йиллигига бағишлаб қурилди. Вақт ўтиши билан Юбилейний райони икки юз йигирма гектар майдонни эгаллайди ва тўртта микрорайондан иборат бўлади, савдо объектлари, алоқа бўлимлари, бозор, маиший хизмат кўрсатиш бюроси ва бошқа маданий-маиший муассасалар жойлашади. «Чирчиқ» черёмушкаси»да қирқ мингдан ортиқ ишчилар ва хизматчилар яшайди.

— Аҳолининг маданий-маиший шароитини яхшилашга ғоят катта аҳамият бераяпмиз, — дейди Чирчиқ шаҳар партия комитетининг секретари Ф. Ёқубов. — Кейинги бир ярим-икки йил ичида қирқ минг квадрат метрга яқин уй-жой, тўртта болалар боғчаси, икки ярим минг ўқувчи учун мўлжалланган бир неча мактаб биноси, учта ошхона қурилди, узунлиги ўттиз километрга яқин янги электр тармоқлари, газ ва водопроводнинг янги линиялари ўтказилди. Қаттиқ қотишмалар ва иссиққа чидамли металлар комбинати шаҳарчасида Металлурглар маданият саройи қурилиб бўлмоқда. Бинолари қулай жойлаштирилган ва ёритилган катта чиройли бино замонавий услубда ишлаб чиқилган лойиҳа асосида қурилмоқда. Саройда кўп киши сиғадиган томоша ва спорт заллари, кутубхона учун хона, техника кабинетлари, бадиий ҳаваскорлик тўгараклари учун хоналар ускуналанмоқда.

Пионерлар саройи олдидаги майдонда Маиший хизмат уйи барпо қилинмоқда. Замонавий рўзғор ускуналари билан таъминланган бу янги корхона шаҳарда энг йирик корхона бўлади. Унда уч юз киши ишлайди.

...Ҳа, бундан атиги йигирма беш йил муқаддам Чирчиқ дарёси водисида фақат эркин шамол ҳукмрон қилганлигини ҳозир тасаввур қилиш қийин. Бу ажойиб шаҳар уни қурган кишиларга улуғвор ёдгорлик бўлиб қад кўтариб турибди. Чирчиқ — дадил орзулар қилган кишилари билан машҳурдир. Улар коммунистча меҳнат қилиш ва яшаш шаҳри бўлиш учун курашни республикада биринчи бўлиб авж олдириб юбордилар. Навқирон шаҳар кун сайин гўзаллашмоқда ва обод бўлмоқда. Унинг келажаги — ажойиб ва порлоқдир!

М. ЖАЛОЛОВ,
ЎзТАГ мухбири.

ТУҲФА

Областимизнинг ижодкор қўли гул бинокорлари шаҳар ва районларда кўплаб турар-жой бинолари, маданий-маиший объектларни муддатидан илгари фойдаланишга топширмоқдалар. Яқинда улар Янгийўл шаҳрида «Узсельхозтехника» район бўлими учун йилига 550 та қишлоқ хўжалиги машиналарини ремонт қилувчи янги механика устахонаси қуриб бердилар.

Райондаги Охунбобоев номли совхозда эса 350 бош қорамол сиғадиган йирик молхона ишга туширилди. Бинокорлар фойдали ишлаб чиқариш майдони 5900 квадратметр бўлган районлараро базани ҳам муддатидан илгари фойдаланишга топширдилар.

— Партиямизнинг навбатдаги XXIII съездини меҳнатда муносиб совғалар билан кутиб олиш учун мусобақани қизитиб юбордик, — дейди трест бошқарувчиси ўртоқ С. Омилов, — йиллик планни 20 декабргача адо этиш ниятида ишлаяпмиз.

М. СУЛТОНОВ.

ЯНГИ ТРАССА

ЧИРЧИҚ. (ЎзТАГ). Чирчиқ-Ғазалкент газопроводи қурилиши бошлаб юборилди. «Нефтепроводмонтаж» трест бошқармасининг тажрибали пайвандчилари янги трассада дастлабки километр трубаларни ётқиздилар.

Бу магистрал узунлиги 28 километр бўлиб, труба диаметри 300 миллиметрдир. Яқинда ойнасозлик уйсозлик, консерва заводлари ва бошқа корхоналар ҳамда бир неча колхозлар арзон ёқилғи билан таъминланадилар.

Шунингдек, зангори олов Ўзбекистоннинг энг янги шаҳарларидан бири Ғазалкентда ҳам, у ердаги хонадонларда ҳам ёна бошлайди.

Газопровод қурувчилари олдида катта қийинчиликлар турипти. Улар трубаларни жарликлардан, каналлардан, йўллардан олиб ўтишлари керак.

ҒАМХЎРЛИК

Партия ва ҳукумат аҳолининг моддий фаровонлигини ошириш, уларга маиший хизмат кўрсатишни яхшилаш ҳақида қатор тадбирлар амалга оширмоқда. Жумладан, шу йилдан бошлаб колхоз бозорларида деҳқонлардан олинадиган бозор ҳақини, энди шу бозорнинг ободонлик ишларига сарф қилиш ҳақида кўрсатма берилди.

Биргина Фрунзе район колхоз бозорида ўз маҳсулотларини келтириб сотувчи деҳқонлардан олинадиган бозор ҳақи ва бошқа турли тушумлардан бу йил 60 минг сўм даромад қилинади.

Бозор коллективи ана шу маблағ ҳисобига гўшт, сут павильонида 2 минг килограмм маҳсулот сиғадиган янги холодильник, сут ва турли сабзавот маҳсулотлари билан савдо қилувчи иккита янги павильон қуришга тайёргарлик кўряпти.

Ободончилик ишларидан ташқари деҳқонларга яна кўпгина қулайликлар ҳам яратиб берилмоқда. Янгийўл автобуслар парки раҳбарлари билан бозорга қатнайдиган алоҳида маршрутлар очиш ҳақида келишиб олинди... Ҳозир «Халқобод» комбинати ва Чиноз наслчилик совхозидан Фрунзе бозоригача иккита янги маршрут бўйича автобуслар қатнамоқда. Бу деҳқонларга анча қулайлик туғдирди. Улар шу кунларда бозорга ҳарқачонгидан кўп мева, сабзавот, картошка маҳсулотларини келтириб сотишяпти.

Деҳқонлар истаган саноат моллари, турли кийим-кечаклар, озиқ-овқатларни шу ерни ўзидан сотиб олишлари мумкин. Қурилиш материаллари билан савдо қилувчи иккита магазин ишлаб турибди. Маиший хизмат кўрсатиш даражаси ҳам, яхшиланмоқда. Устки ва оёқ кийимлари ремонт қиладиган бир неча устахоналар, сартарошхоналар, ошхона, чойхоналар сотувчи ва харидорлар хизматида. Яқиндагина бир неча тахта прилавкаларга эга бўлган бу бозорда ҳозир замонавий лойиҳалар бўйича қурилган савдо павильонлари ва меҳмонхона қад кўтарган.

Коллектив сотувчи ва олувчиларга яхши шароит яратиб бериш ҳамда бозорни озода сақлаш учун бошқа тадбирларни ҳам кўрмоқда.

А. МИРЗААҲМЕДОВ.

Янгийўлдаги «нормаль» заводи коллективи шу кунларда партиямиз XXIII съезди шарафига меҳнат вахтасида туриб ишламоқда. Ишчилар ўртасида мусобақа қизияпти. Улар яхши кўрсаткичларга эришмоқдалар. Сиз суратда кўриб турган В. В. Михальцев ҳам корхонанинг шундай пешқадамларидан ҳисобланади.

Қ. Розиқов фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

ПАРТИЯ МАОРИФИ ШОХОБЧАЛАРИДА

ДАСТЛАБКИ МАШҒУЛОТ

Кадрларни ғоявий чиниқтириш, уларнинг билим ва онгини тинмай ошираборишш шу куннинг муҳим вазифаси бўлиб қолди. Чунки хўжалик ва маданий қурилиш вазифаларининг муваффақиятли ҳал қилиниши коммунист ва партиясиз активларда илмий дунёқарашнинг қай даражада шаклланганлигига боғлиқдир.

Ана шуни ҳисобга олган Оржоникидзе район партия комитети партия маориф шохобчаларида янги ўқув йилини пухта тайёргарлик билан бошладилар.

Дастлаб партия ташкилотлари секретарларининг бир кунлик семинари ўтказилди. Бунда район партия комитетининг тажрибали пропагандисти ўртоқ Е. В. Филоненко партия ўқуви системасидаги янгиликлар, партия ташкилотлари ва коммунистлар олдига қўйиладиган талаб ва вазифалар тўғрисида сўзлаб берди.

Шуни айтиш керакки, барча партия ташкилотлари КПСС Марказий Комитети пропаганда ва агитация бўлимининг мудири ўртоқ Степаковнинг «Правда» газетасида эълон қилинган мақоласини ўқиб, муҳокама қилиб тегишли тадбирларни белгилаб олганлар.

Бу жиҳатдан «Қизил Ўзбекистон», Карл Маркс номли, «Қизил ту», «Октябрь», Фрунзе номли колхозлар ҳамда 13-«Бўстонлиқ» совхози, 54, 61, 82-мактабларнинг партия ташкилотлари олиб бораётган ишлар алоҳида диққатга сазовордир.

Ана шу партия ташкилотларида тингловчиларни танлашга катта эътибор берилди. Улар билан алоҳида-алоҳида суҳбатлар ўтказилди. Малакали, сиёсий етук пропагандистлар танланди. Машғулотлар ўтказиладиган хоналар зарур сиёсий адабиётлар билан таъмин этилган.

Партия маорифи ўқуви шохобчаларида район бўйича ҳаммаси бўлиб 92 та бошланғич сиёсий ва 72 та марксизм-ленинизм асослари мактаблари, турли соҳалар бўйича 110 та семинар иш олиб бормоқда. Уларга 5 мингдан ортиқ киши қатнашмоқда. Тингловчилар марксизм-ленинизм назарияси, унинг таркибий қисми бўлган фалсафа, сиёсий иқтисод, илмий коммунизм асослари ва бошқа соҳаларни ўрганишяпти. Партия маорифи ўқувида қатнашаётганларнинг 3800 га яқини коммунистлардан иборатдир.

Жойларда пропагандист ва сиёсий мактаб тингловчиларига назарий ва амалий ёрдам кўрсатиб туриш учун жамоатчилик асосида ишлайдиган сиёсий маориф кабинетлари ташкил этилди. Бу кабинетлар ҳузурида методик совет ва консультантлар группаси узлуксиз иш олиб боради.

Ўқувнинг муваффақияти ва машғулотларнинг хўжалик олдида турган конкрет вазифаларга боғланган ҳолда олиб борилиши кўп жиҳатдан пропагандистлар ва семинар раҳбарларининг қобилиятига, тайёргарлигига ва билим даражасига боғлиқдир. Шунинг учун ҳам семинар раҳбарлари ва пропагандистлар энг яхши ва ишчан ходимлар орасидан танлаб олинди.

Шуни ишонч билан айтиш мумкинки, район партия ташкилоти янги ўқув йилини пухта ўтказади, намуна бўлаоладиган сиёсий мактаблар ва пропагандистларнинг иш тажрибаларини кенг оммалаштиради ва шу йўл билан партия сиёсий ўқувининг юксак савияда ўтиши таъминланади.

В. ҚОДИРОВ,
Оржоникидзе район партия комитетининг инструктори.

ЎҚИНГ...

Сиёсий адабиёт нашриётида КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, СССР Министрлар Советли Раисининг биринчи ўринбосари Д. С. Полянскийнинг 1965 йил 6 ноябрда Кремлнинг Съездлар саройидаги тантанали мажлисда қилган «Улуғ Октябрь социалистик революциясининг қирқ саккиз йиллиги» деган темадаги доклади тексти брошюра қилиб босиб чиқарилди. Брошюра оммавий тираж билан чиқарилди.

«Коммунистик қурилиш вазифалари даражасида»—сиёсий адабиёт нашриёти КПСС Марказий Комитети сентябрь (1965 йил) Пленуми материаллари асосида нашр этган кўргазмали қурол ана шундай номланган. Кўргазмали қурол рангдор ўнта плакатдан иборат. Бу плакатлар социалистик саноатнинг муваффақиятларини, етти йиллик мобайнида унинг энг муҳим тармоқларининг ривожланишини, халқ фаровонлигининг юксалишини акс эттиради.

Кўргазмали қурол 200 минг нусхада босилиб чиқмоқда.

(ТАСС).

КЕЛАЖАК РАЗВЕДКАЧИЛАРИ

«Коммунистчасига яшаш ва меҳнат қилишнинг мазмуни нимада?». «Ташсельмаш» заводи пресслаш цехи коммунистик меҳнат зарбдорларининг слёти ана шу мавзуга бағишланди.

Слётда минбарга чиқиб сўзлаганлар бўлмади. Стол атрофида ўтирганларнинг ҳар бири ишлаб чиқаришга коммунистик муносабатда бўлиш, меҳнат интизомига риоя қилиш ҳақида ўзларининг фикр ва мулоҳазаларини билдиришди.

Суҳбатни цех бошлиғининг ўринбосари ўртоқ Хацринов бошлаб берди, Сўнг слесарь-ремонтчи Кудашкин, штамповкачи Матвеева, старший мастер Ирисқулов ўртоқлар ўз тажрибалари ҳақида гапириб беришди.

Г. ДЕМИДОВ.

БЎРДОҚИЧИЛАР

— Молнинг семирганини маърашидан ҳам билса бўлади,— деган эди кекса чорвадор ўзининг ёш ҳамкасбларига. Шунда йигитлардан бири ажабланиб:

— Нима, мол семирса авози ўзгариб қоладими,— деб устозга мурожаат қилди.

Салкам қирқ йилдан бери колхоз молларини боқиб келаётган, шу хизмати эвазига бир марта орден, икки марта медаль билан мукофотланган, фахрий ёрлиқлар билан тақдирланган кекса молбоқар кулиб қўйди-да, ёш ҳамкасбига жавоб берди:

— Ориқ молнинг маърашга ҳам дармони етмайди, ҳушига келмайди-да...

Кекса ва ёш молбоқарлар ўртасида бўлиб ўтган шу икки оғиз гапни мана ҳозир суҳбатлашиб ўтириб Ўрта Чирчиқдаги совхозлараро бўрдоқичилик пунктининг молбоқарларига айтиб бердик. Шунда улардан бири «ўша киши жуда тўғри айтибди» деди ва ўз жойларидан мисол келтирди:

— Бизнинг вазифамиз совхозлардан келтирилган ориқ молларни семиртириб боқиш. Очиғини айтиш керак, олиб келинган пайтда моллар жуда ориқ бўлади. Охуридаги ем-хашакни ҳам тузук-қуруқ еёлмайди. Бир ҳафта, ўн кун ўтгач олдига кирсангиз ер тепинадиган, арқонидан тортсангиз судрайдиган бўлиб қолади.

Совхозлараро бўрдоқичилик пунктининг ходимлари, молбоқарлари бир мақсадни, мол туёғини тўла сақлаш, уларнинг кун сайин яхши семиришига эришишни мўлжаллаб меҳнат қилмоқдалар.

Шу пунктнинг мудири Сотибой Шапенов ҳикоя қилади:

— Хўжалигимизда 2500 бош ўрнига 3163 бош қорамол боқиляпти. Мўлжал бўйича бир кеча-кундузда ҳар бир мол 600 грамм семириши керак. Ўз ишига меҳр қўйган, вазифасининг муҳимлигини яхши тушунган коллективимизнинг ҳар бир аъзоси сидқидил ишлаб бир кеча-кундузда молларнинг 750 грамм семиришига, соғлом бўлишига эришмоқда. Бундан ҳам яхшироқ кўрсаткичларни қўлга киритаётган молбоқарларимиз борки, ҳамма уларнинг ишига тан беради. Шулардан бири Деҳқонбой Мелибоевдир. Унинг қўлидаги моллар кеча-кундузда бир килограммга яқин семирмоқда. Отабой Исломов, Ғаффор Эшонқулов, Қодир Каримов ўртоқлар боқаётган моллар ҳам дуруст семирмоқда.

— Нима учун бизнинг моллар бунчалик тез семирмоқда?— деб савол беради ўртоқ Шапенов ва ўз саволига ўзи жавоб қайтаради,— Чунки,— дейди у,— одамларимиз қўлларидаги мол қанча семирса шунга қараб манфаатдор бўлишларини яхши биладилар. Биз молбоқарларга ҳақни эски усулда эмас, янгичасига, молни қай даражада семиртиришига қараб тўлаймиз. Бу усул уларни астойдил меҳнат қилишга, молларни меҳр билан парваришлашга ғайратлантирмоқда.

Мол семиртириш пунктидаги ҳамма иш пухта олиб борилмоқда. Бу ерда 800 озуқа бирлиги ўрнига 687 озуқа бирлиги сарфланган, аммо моллар нормада белгиланганидан ортиқ семиртирилган. 112,5 тонна ўрнига 116 тонна семиртиришга эришилган, ёки 9120 сўм иқтисод қилиб қолинган. Бошқача қилиб айтганда, тайёрланган ҳар бир центнер гўштнинг таннархи 52 сўм 29 тийинга тўғри келган.

Бўрдоқичилар йил охиригача яна пландан ташқари 450 центнер семиз гўшт топшириш учун астойдил меҳнат қилмоқдалар.

Ўз планларини муваффақиятли бажарган, ҳозирги кунларда планга қўшимча равишда маҳсулот етказиб бериш иштиёқида ҳормай-толмай меҳнат қилаётган азамат молбоқарлар байрамолди мусобақасини қизитмоқдалар.

М. СОЛИЕВ.

БОЛА ТАРБИЯСИ — ҲАММАМИЗНИНГ ИШИМИЗ

„Сиз ўғил ёки қизни ўз хурсандчилигингиз учунгина туғиб ўстирмайсиз. Сиз бош бўлган оилада ўсаётган бола келгусида бир актив ходим бўлиши зарур... Агар уни ёмон тарбиялаб қўйсангиз, бунинг учун биргина сиз эмас, балки кўп киши ва бутун мамлакат қаттиқ ташвиш тортади“.

А. С. Макаренко.

ОНА ҚУВОНЧИ

Ибодат опа меҳмондорчиликка бориб ушланиб қолди.

— Энди қайтай, — деди Ибодат опа. — Уйга қош қораймасдан келаман, деб айтгандим. Алламаҳал бўлиб қолди. Борай, уйдагилар хавотир олиб ўтиришмасин. Олим акангиз командировкадалар. Дилбархон дугонасиникига иминингага кетган эди. Уйда Мардоннинг бир ўзи. Энди хўп денг.

Қумри хола азиз меҳмонини ночор кузатиб қўйди. Ибодат опа йўлда бораркан, фарзандлари тўғрисида ўйларди. Дилбар билан Матлуба келишган бўлса яхши-я. Укаларига бош бўлиб турарди.

Ибодат опа шу ўй билан уйга кириб келди-ю, ҳовридан тушди. Болалари стол атрофида овқатланиб ўтиришарди. «Ҳайрият» деди у қувонганидан.

— Ойи, сиз ўтиринг, ҳозир овқатингизни олиб келаман, — Матлуба югурганича ошхонага чиқиб кетди...

— Шўрва жудаям мазали бўптими, ойи, — гап бошлади Дилбар қувониб. — Матлубанинг ўзи тайёрлабди. Мардон бўлса товоқ-қошиқларни тайёрлаб турган экан, Мен ҳам ҳозиргина келиб турган эдим.

Она қизи Дилбарнинг сўзларини эшитиб, меҳри жўшиб кетди. Матлуба билан Мардонни бағрига босди, эркалади.

Ҳамма ота-она ҳам ўз фарзандларининг жамият учун фойдали, қобилиятли, меҳнатсевар бўлиб етишишини истайди. Бу оила бошлиқлари ҳам ана шундай буюк орзу билан яшашаяпти. Фарзандлари киши ҳаваси келадиган ўқимишли, одобли бўлиб ўсишяпти.

Оиланинг бошлиғи Олим ака радио комитетининг ходими. Катта ўғли Марат Москва Давлат университетида математикадан дарс беради. Катта қизи Хушгул санъаткор бўлмоқчи. У Тошкент Давлат консерваториясида тахсил кўряпти. Дилбар Тошкент Давлат медицина институтини бу йил тамомлайди. Матлуба билан Мардон Навоий номли мактабнинг аълочи ўқувчилари.

Бу оиланинг одоб-ахлоқи, аҳиллиги Оржоникидзе районидаги Луначарское посёлкасида яшовчи барча хонадонларга маълум. Киройи оила бўлса шундай бўлади-да, деб ҳавас қилишади улар.

Олим ака ҳам, Ибодат опа ҳам ўз фарзандларини тарбиялашни ўзлари учун муқаддас бурч деб ҳисоблайдилар. Улар ўз фарзандларини ўқитибгина қолмай, уларда яхши инсоний фазилатларни, ёшликдан меҳнат кўникмаларини ҳосил қилдилар. Фойдали касбни эгаллашга даъват этдилар.

Ибодат опа Обидова пазандачиликдан тортиб, тикишчатишни ҳам ўз ўрнига қўяди. Бу касбдан ёшлар ҳам баҳраманд бўлсин деб, посёлкада очилган бичиш-тикиш тўгарагига бошлиқ бўлди. Мана, ўн тўрт йилдирки, у бу тўгаракка раҳбарлик қилиб келмоқда.

— Болаларни ёшликдан бошлаб тарбиялаш катта аҳамиятга эга, — дейди меҳрибон она Ибодат опа. — Негаки, болани ёшликдан тарбиялаш уни қайта тарбиялашдан кўра осон. Баъзан ота-онани ерга қаратадиган нобоп болалар ҳам чиқиб қолади. Бунга асосан битта сабаб бор. У ҳам бўлса, ота-онанинг бола тарбиясига ёшлигидан бошлаб масъулиятсизлик билан қараганлигидир. Боланинг кундалик ҳаёти қатъий режимга солиниши керак.

Ҳа, Олим ака ҳам, Ибодат опа ҳам оиланинг қиёфаси болаларнинг маънавий руҳиятида ўз аксини топишини яхши биладилар.

А. АЛИЕВ.

СЕВИМЛИ МАСКАН

Баркамол кишиларни етказиб бераётган совет мактабимиз шундай шарафли жойки, ўқувчига ҳам, ўқитувчига ҳам, ота-онага ҳам бахт, ҳурмат келтиради. Ҳар кимнинг қобилият, ғайрат даражасини белгилаб беради. Уларнинг энг гўзал вақти шу мактабда бўлади. Шунинг учун бу жой ва севимли ўқитувчилар бутун умр қадрли ҳамда севимли бўлиб қоладилар.

Шу сабабли мактаб бир оилаки, ўқувчилар шу оиланинг фарзандларидир. Ота-оналар, болалар олдида ўқитувчидан азизроқ, ҳурматлироқ киши йўқ.

Ўқитувчи болага ёлғон ўргатишини истамайди, албатта. Лекин, кичкина нарсадан катта жанжал чиқарадиган тарбиячининг боласи ёки ўқувчиси қўрққанидан ёлғон гапиришга ўрганиб қолади. Шунинг учун ҳам даҳшат бўлиб туйиладиган сўзни, болага пичинг билан гапириш керак эмас. Ёлғон ваъда қилиш, қизиқчилик, кулги учун турли ёлғонларни айтиш болани бузади.

Ўзи намуна бўлган тарбиячининг узундан узоқ маслаҳати — насиҳатига ҳожат қолмайди. Агар тарбиячининг хулқи ёмон бўлса, берган насиҳати фойдасиз. Айтган сўзи, берган насиҳати феълига тўғри келмаса унинг гапи қулоққа кирмайди.

Ўқитувчилик энг шарафли касб. Шунинг учун энг илғор кишилар ўқитувчи бўла олади.

М. АЛАВИЯ,
филология фанлари кандидати.

Бу боғчада болалар қизиқарли меҳнат ўйинлари билан ҳам машғул бўлишади. Суратда Калинин районидаги «Тошкент» совхози болалар боғчасининг эркатойлари Носир билан Шоира ўйинчоқлар ясашмоқда.

А. Абалян фотолари.

Мактаб билан оила ўртасидаги мустаҳкам ҳамкорлик бола тарбиясида муҳим роль ўйнайди. Буни яхши тушунган пойтахтнинг Куйбишев районидаги 148-мактаб педагогик коллективи ота-оналар билан бамаслаҳат иш олиб бормоқда. Суратда: (чапдан ўнгга) она М. Салимсоқова, мактаб директори Г. Абзалов, она И. Ҳошимова, ўқитувчи З. Ҳасанова ўртоқлар бола тарбияси ҳақида суҳбатлашмоқдалар.

ПЕДАГОГ МУЛОҲАЗАЛАРИ

ЎҚИТУВЧИ МАҲОРАТИ

Ўқитувчилик — фахрли касб. У кишидан катта масъулият ва кўп меҳнат талаб этади.

Таълим-тарбия ишининг муваффақияти ўқитувчига унинг билим даражаси, тажрибаси ва педагогик маҳоратига боғлиқ. Талабаларни ҳамма нарсага қизиқадиган қилиб тарбиялаётган, мустақил ишлаш кўникмалари билан қуроллантираётган, ўз ишининг чинакам ташаббускорлари бўлган ажойиб педагогларимиз оз эмас.

Афсуски, етарли билими бўлса ҳам яхши дарс бера олмайдиган, педагогик маҳоратини ошириш устида ишламайдиган, мактаб ва жамоатчилик ўртасида ўрнак бўлолмаган ўқитувчилар ҳам учраб туради. Бундай ўқитувчилар дарс берган синфларда таълим-тарбия иши кўпинча сифатсиз бўлади. Болалар етарли билим ололмайдилар.

Хўш, бунинг сабаби нимада? Қандай ўқитувчини биз моҳир педагог деб атаймиз?

Албатта, бу саволларга ҳаммадан ҳам бир хил жавоб олиб бўлмайди. Баъзилар олий маълумотли, кўп йиллик педагогик тажрибага эга бўлган ўқитувчини моҳир педагог дейишади. Айрим кишилар ўқувчиларни интизомда ушлайдиган, ўзи дарс берадиган фанидан юқори ўзлаштиришга эришадиган ўқитувчини моҳир ўқитувчи деб ҳисоблашади.

Халқ маорифи ходими сифатида жойларда бўлишга тўғри келади. Баъзи бир мактабларга борганингда: «Фалон синф ўқувчилари интизомсиз. Уриниб кўряпмиз, тартибга тушмаяпти» деган сўзларни эшитасиз. Лекин, бирон ўқитувчи «Мен ёмон дарс бераман, темани тушунтира олмайман» деб тан олмайди. Ахир, ўша синфда олий маълумотли, етарли тажрибага эга бўлган ўқитувчилар дарс беришади-ку. Нега, у синф ўқувчиларига нисбатан интизомсиз деган битта сабаб кўрсатиш мумкин?

Умуман олганда интизомсиз синф ёки тўполончи бола бўлмайди. Синфда интизомнинг бўшашиб кетишига ўқитувчиларнинг методикани билмаслиги сабаб эканлиги тажрибада исботланди.

Калинин районидаги 83-мактабнинг собиқ ўқитувчиси ўртоқ Саримсоқов олий педагогик маълумотли. Мактабда кўп йил ишлаган. Лекин қайси синфга кирса тўпалон. Айрим ўқувчилар унинг дарсига эътибор беришмайди.

Биз шу ўқитувчи билан суҳбатлашдик.

— Нима учун дарсингизда шовқин-сурон бўлади? — Сўрадик биз ундан.

— Билмадим, аввал болаларга яхши гапирдим, бўлмади. Қаттиқ гапирдим, яна бўлмади. Уришяпман, бўлмаяпти...

— Болаларга ёлғон гапирдингизми, ёки гапингизнинг устидан чиқмадингизми?

— Йўқ, ўтган йили машғулот тинч ўтсин, деб, дарсни яхши тинглаcаларинг ҳикоя айтиб бераман деган эдим. Ўша дарс яхши ўтди. Ҳикоя ҳам айтиб бердим...

Кўрдингизми, ўқитувчи сўзининг устидан чиққан. Болаларга дарсдан кўра ҳикоя қизиқарли бўлган. Демак, бу билан ўқитувчи кичкинагина педагогик хатога йўл қўйган.

Шу райондаги 43-мактабнинг рус тили ўқитувчиси С. Исломова 3-синф ўқувчиси Тоҳир Эшбоевни: «Сендан яхши одам чиқмайди. Катта бўлсанг безори бўласан. Сенга ўқишнинг ҳожати йўқ» деб қўйиган.

Шу-шу болалар Тоҳирни «безори» деб чақирадиган бўлиб қолишди. Аччиғланган бола ўқитувчининг обрўсини туширишга, синфда дарсни бузишга ҳаракат қилган. Уй вазифасини бажариб келмайдиган болалар эса бундан фойдаланиб, Тоҳирнинг қилиқларини маъқуллашган.

Кўриниб турибдики, ўйламасдан айтилган бир оғиз сўз ўқитувчининг синфда обрўсизланишига, дарснинг сифатсиз бўлишига олиб келган.

Машғулотни кўргазмали қуроллардан ва қўшимча адабиётлардан фойдаланмасдан қуруқ ўтиш, болаларнинг кайфиятини бузмаслик ҳолатлари ҳам дарснинг қизиқарли бўлишига салбий таъсир кўрсатади.

Ўқитувчи ҳаддан ташқари қаттиқ қўл, айтганини сўзсиз бажартирадиган жуда талабчан ёки бошқача қилиб айтганда болаларни «зириллатадиган» бўлиши керакми? Бўлмаса, бўш ўқувчиларни ўз майлига қўйиб бериш лозимми?

Айтайлик, синфдаги бир ўқувчи онасининг касал бўлиб қолиши сабабли ўша куни уй вазифасини бажараолмади. Буни ўқитувчига тўғри гапирди ва уни келгуси вазифа билан қўшиб бажариб келишини айтди. Қаттиққўл ва айтганини бажартирадиган ўқитувчи болани изза қилади. Журналга «2» баҳо қўяди.

Бу, албатта, нотўғри метод. Бунинг ўрнига ўқитувчи боланинг сўзини инобатга олиб, келгуси вазифани қандай бажаришини кузатганида яхши бўлмасмиди. Бу билан болада масъулият ортарди-ку.

Бундан чиқадиган хулоса шуки, ўқитувчи қаттиққўл ва талабчан бўлиши керак. Лекин, бунинг ҳам ўз меёри бўлиши лозим.

Кўпинча ўқитувчилар: «Ўрта баҳо олиб ўқийдиган болаларни ҳам рағбатлантирса бўладими?» деб сўрашади.

Тўғри, мактабларда аълочи ўқувчилар турли йўллар билан рағбатлантирилади. Чунончи, аълочи ўқувчиларнинг расмлари фотовитринага осиб қўйилади. Ота-оналарига раҳматномалар ёзилади Айрим мактабларда ҳатто «Аълочилар кечалари» ҳам ўтказиш йўлга қўйилган.

Аммо, ўрта баҳо олиб ўқийдиган ўқувчиларни рағбатлантирса бўлмасмикин? Тажриба шуни кўрсатмоқдаки, ўрта ўқийдиган болалар физкультурадан ва ижтимоий-фойдали меҳнатдан яхши баҳо оладилар. Ишга актив ва қизиқиб қатнашадилар. Унумли ва сифатли меҳнат қиладилар.

Калинин районидаги 43-мактабнинг 6-синф ўқувчиси А. Каримов дарсларни бўш ўзлаштирарди, Интизоми ҳам яхши эмасди. Лекин, ишга дуруст. У ўтган йили 6 туп мева кўчати экиб, уни меҳр билан парвариш қилди. 13 туп гул ўстирди. Азимнинг мана шу яхши хислатлари деворий газетада ёритилди. Ўқувчиларнинг умумий йиғилишида мактаб директорининг ташаккурномаси ўқиб берилди. Синф раҳбари ўртоқ Ғозихонов Азимнинг ота-онасига уни мақтаб хат ёзди.

Бу ҳол Азимда катта ўзгариш ясади. Ҳозир у ҳамма дарсларни яхши ўзлаштиряпти. Кўряпсизми, ўрта ўқийдиган, ижтимоий фойдали меҳнатдан яхши баҳо оладиган ўқувчиларни рағбатлантириш, қандай яхши натижалар беради.

Синф раҳбарлари аълочи ўқувчиларнинг уйларига бориб туриши керакми, деган саволга ҳар ким ҳар хил жавоб қайтаради. Кўпинча синф раҳбарлари бўш ўзлаштирадиган тўпалончи ўқувчиларнинг уйларига боришади, ота-онаси билан суҳбатлашишади. Бу, тўғри албатта. Бироқ кўпчилик синф раҳбарлари аълочи ўқувчиларнинг уйига боришмайди. Бизнингча, бу ҳам тўғри бўлмаса керак.

Чунки, синф раҳбари аълочи ўқувчиларнинг уйига бориб турса, бола қанақа қилиб аъло ўқиётганини, ота-она фарзандини қандай тарбиялаётгани билан якиндан танишади, кейин бу бой тажрибани ота-оналар ўртасида оммалаштиради.

Калинин районидаги Калинин номли колхоз аъзоси Сулаймон Иброҳимовнинг 9 фарзанди бор. Катта ўғиллари Анвар билан Акмал олий ўқув юртларида ўқийди. Акром, Мукаррам, Аҳдам, Мухтарам, Баҳромлар эса 43-мактабда таълим олишяпти. Анвар билан Акмал ҳам шу мактабнинг 8-синфини аъло баҳо билан битиришган. Сулаймон аканинг ҳозир ўқиб турган болалари ҳам мактабнинг аълочиларидан.

Ўтган йили 7-синф раҳбари ўртоқ С. Раззоқов шу оиланинг бола тарбиялашдаги тажрибасини ўрганди, Шу нарса маълум бўлдики, оилада меҳнат ҳар бир боланинг ёшига қараб тақсимланган. Ҳар қайси фарзанднинг ўқиши мунтазам кузатиб борилади. Бирон бола тартибни бузса ёки паст баҳо олса, уни оила аъзолари муҳокама қилишади.

Сулаймон ака оиласида ўрнатилган тартиб ота-оналарнинг умумий йиғилишида ишлаб чиқилди. Шубҳасиз, бу ҳозир яхши натижалар бераётир.

Баъзи нарсалар жуда кичик, арзимайдиган бўлиб кўринади-ю, лекин бунинг замирида катта маъно ётади. Ўтган ўқув йилида 8-синф ўқувчиси Собир Зарипов спорт майдонидан 1 сўм пул топиб олди. «Кимники» деб, бирнеча боладан сўради. Эгаси топилмади. У пулни синф раҳбари Г. Майлинскаяга топширди.

«Бир сўм топса топибди-да», деб уни шундай қолдириш ҳам мумкин эди. Ўқитувчи буни мактаб дирекциясига маълум қилди. директорнинг Собирга ташаккур эълон қилиш тўғрисидаги буйруғи тайёрланди.

Мактаб бўйича ўқувчиларнинг умумий йиғилиши чақирилди. Йиғилишда Собир Зариповга ҳалоллиги учун раҳматлар айтилди. Собирга мукофот тариқасида 6 сўмлик китоб ва ўқув қуроллари берилди.

Моҳир ўқитувчи бўлиш ҳар бир педагогнинг бурчидир. Жонажон партия ва ҳукуматимиз биздан шуни талаб қилади. Бунинг учун у, аввало ўз касбини севиши сиёсий савияси ва маҳоратини тинмай ошириб бориши лозим. Ҳар бир педагог чидамлилик, сезгирлик, дадиллик ва донишмандлик каби хислатлар эгаси бўлиши керак.

С. СОБИТОВ,
область халқ маорифи бўлимининг инспектори.

Д. ЮНУСОВ,
Калинин районидаги 43-саккиз йиллик мактаб директори.

ОТА-ОНАЛАР МИНБАРИ

БИЗНИНГ ИЛТИМОС

Бизда бола тарбиясида яхши натижаларга эришган, бир неча уғил-қизни ўстириб, уларнинг жамиятимизда муносиб ўрин эгаллашларига сазовор бўлган ота-оналар оз дейсизми-Бундай пири-бадавлат оилалар истаган қишлоқ ёки маҳаллада топилади.

Зотан, ота-она фарзандини ўзлари учун эмас, айни бир вақтда жамият учун, давлат учун тарбиялайди.

Бу ўринда ёшлар тарбиясининг илмий асосларини яратиш устида иш олиб бораётган педагог олимлардан илтимосимиз бор. Бу соҳада кўпгина ишлар қилиняпти-ю, аммо натижаси кам бўляпти. Ҳалигача бола тарбиясида кўпчиликка намуна бўлаётган оилаларнинг бой тажрибаларини ҳикоя қилиб берувчи оммабоп китоблар йўқ ҳисоб. Биз ана шундай қизиқарли китобларнинг яратилишини жуда-жуда истардик. Бу билан бола тарбиясида кўпгина ота-оналарга фойдали ёрдам берилган бўларди.

Т. ЮНУСОВА,
кўп болали она.

Т. ҒУЛОМОВ,
пенсионер.

НАСИҲАТ ҚИЛАМАН ДЕБ...

Ёшларга панд-насиҳат қилиш уларни одобли ва меҳнатсевар бўлишга даъват этиш биз кексалар учун ҳам фарз, ҳам қарз. Ахир, ўғил-қизларимизнинг ёмон хулқ-атворига бефарқ қараб туриб бўладими? Асло.

Лекин, баъзан ноқобил болага танбеҳ берамиз-у, ундан кейин келар гапнинг фарқига бормаймиз.

Қай куни бир воқеанинг гувоҳи бўлдик. Ўрта яшар киши 13-14 ёшларга кирган болага уқтирарди:

— Ҳали муштумдай бўла туриб, папирос чекишни сенга ким қўйинди. Уят-е!

Бола чекаётган папиросини ташлади.

Айбини топиб дашном қилингани яхши бўлди. Лекин, биз бу гапдан: «Демак, киши катта бўлгандан кейин папирос чекиши ёки номаъқул иш қилиши мумкин экан-да» деган хулосага келдик.

Бунинг ўрнига у: «Ука, папирос кишига зарар-ку», деб тушунтириши лозим эди.

Ёки, яна бир мисол. Айрим ота-оналар: «Ўғлимиз ёмон болаларга қўшилиб бузилган эди, уни ўша ёмон болалардан ажратиб олдик. Мана, энди тўғри йўлга тушиб олди» деб хурсанд бўлишади. Бу яхши албатта. Лекин масаланинг иккинчи томони ҳам борки кўпинча у эътибордан четда қолади. Ахир ўша ёмон болаларнинг ўзи ким? Уларнинг тарбияси билан ким шуғулланади? Хўп, улар ёмонлигича қолаберса, бошқа болаларга салбий таъсир кўрсатмайдими?

Бола тарбияси билан жиддий шуғулланишимиз керак. Токи, «ёмон болалар» деган сўзни айтишга ҳожат қолмасин.

Т. РУСТАМОВ,
Чилонзор районидаги 84-мактабнинг илмий бўлим мудири.

ФОЙДАЛИ ЛУҒАТ

Москвадаги «Маориф» нашриёти ота-оналарга яхши совға ҳозирлади. «Оила тарбиясига оид луғат» босмага тайёрланди. Яқин орада бу фойдали адабиёт меҳнаткашлар китоб жовонларидан ўрин олади.

«Оила тарбиясига оид луғат» мамлакатимизда биринчи марта нашр қилинаётир. Унга бола тарбиясига боғлиқ мақолалар киритилган. Ёшларда коммунистик эътиқоднинг шаклланиши, ҳақиқий характер, меҳнатсеварликка оид саволларга ҳам ундан атрофлича маълумот оласиз.

Фойдали маслаҳатларни ўз ичига олган бу янги китобга ҳозирнинг ўзида жуда кўп ота-оналар обуна бўлишди.

КИМ АЙБДОР?

Ҳар ким ҳам ўз фарзандини севади. Унга ёмонликни раво кўрмайди. Шундай экан, ҳар бир ота-она ўз фарзанди олдидаги, жамоатчилик олдидаги бурчини унута олармиди? Йўқ.

Оила аъзоларининг бир-бирига муносабати, меҳр-муҳаббати бола учун кўзгу ҳисобланади. Айрим ота-оналар бир-бирлари билан нотўғри муносабатда бўладилар. Бу эса бола тарбиясига салбий таъсир кўрсатади, албатта. Қайси оилада фарзанд назоратсиз бўлса, у аста-секин ахлоқи бузилиб, кейинчалик, жиноятга ҳам қўл уриши мумкин.

«Бола бошидан, ақл ёшидан» деган ҳикматли гап бор. Оилада ўз фарзандларини одобли, меҳнатсевар қилиб ва катталарга нисбатан ҳурмат руҳида тарбиялаётган жуда кўп аҳил оилалар бор.

Борди-ю, Алишернинг тақдири билан оила аъзолари ҳам, қолаверса, жамоатчилик ҳам шуғулланмаганда унинг ёмон йўлга кириб кетиши аниқ эди. Аммо, бунинг олди олинди.

Алишер аълочи эди. Негадир кейинги вақтда ўқишдан совий бошлади. Унинг қўли эгри ҳам бўлиб қолди. Болалар инспектори сифатида мен бу масала билан шахсан шуғулландим. У ўз айбига иқрор бўлди. Бундан кейин номаъқулчилик қилмасликка, ўқишдан сира қолмасликка ваъда берди. Ниҳоят у ўз сўзининг устидан чиқди. Тошкентдаги корхоналардан бирига ишга кирди. Ҳозир ўқишни кечки мактабда давом эттирмоқда.

Аммо айрим ота-оналар бола тарбиясига фақат бир томонлама қарайдилар. Фарзандларимизнинг усти бут, қорни тўқ бўлса бас, деб ўйлайдилар. Унинг хулқ-атвори билан ишлари бўлмайди. Уларга: «Болангизнинг ахлоқи бузилиб кетаяпти, уни тартибга чақириб қўйинг» деб айтсангиз балога қоласиз. «Болам яхшими, ёмонми, ишингиз бўлмасин» деб сиздан баланд келади.

Масалан, пойтахтимизнинг Янгиариқ кўчасида истиқомат қилувчи врач Тўхта Азизхўжаевлар оиласини олиб кўрайлик. Бу оиланинг Равшан исмли ўғли ёмон хулқ-атвори туфайли бир-икки марта болалар хонасига олиб келинди. Огоҳлантирдик, тартибга чақирдик, бўлмади. Охири оила бошлиқлари билан суҳбатлашдик. «Равшаннинг ахлоқини тузатиш керак» десак, ота: «Равшан ҳали бола, катта бўлса қуйилиб қолади» деб қўя қолди.

Шундан кейин Равшан хулкида аста-секин ёмон ҳислатлар пайдо бўла бошлади. У баъзан мактабга бормайдиган бўлиб қолди. Шундай бир пайтда ота-она боласини ташлаб, Иссиққўлга саёҳатга кетди. Бола яна назоратсиз қолди. Биз яна унинг тақдири билан қизиқдик. Лекин, ота-она ўз фарзандига «озор» бергиси келмаяпти.

Район милиция бошқармаси йўли билан бола тарбиясига оид кўпгина тадбирлар амалга оширилмоқда. Бунда бизга кенг жамоатчилик яқиндан ёрдам бераётганлигини мамнуният билан айтиб ўтиш керак. Штатсиз жамоатчи инспекторлардан ўқитувчи М. Муҳамедова, ишчи И. Ғуломов, маданият ходими М. Исмоилов, коммунист З. Акчурина ва бошқаларнинг амалий ёрдамидан хурсандмиз. Шундай бўлиши ҳам керак. Ахир, бола тарбияси ҳаммамизнинг ишимиз-ку!

Х. АСОМОВА,
Киров район милиция бошқармаси болалар хонасининг инспектори.

ХАНДАЛАКХОН

ҲИКОЯ

НЕГАДИР биз томонларда лақаб қўйишга ўч бўлишади. Қишлоғимизда лақабсиз одам жуда кам. Ҳаммага ўзига яраша бир от тақишган. Масалан, бизнинг мактабдан қиёс. Бошлаб директоримизнинг лақаби бор. «Меҳнатимиз чиройлик», синфимиздаги Комилжонни «бўлис йигит» деймиз. Чунки доим керилиб юради. Одилжон—Витамин, Клара — Қўнғироқ, Қумри — Ёр-ёр ва ҳоказо. Мен-у менга ўхшаган бир иккитамизгина лақабимиз йўқлигидан талтайиб юрардик. Бахтимиз узоққа бормади. Қўлга тушдик. Мен бундан буёғига Туроб эмас, Тараша бўлиб қолдим. Шунча ялиндим. Жон болалар, мен қоқсуяк, найнов бўлсам майлийди, тарашага қаерим ўхшайди дедим. Кўнишмади. Аслида-ку «Тараша»га айланиб қолганимга ўзим сабабчиман. Шаҳарга тушмаганимда, автобусга чиқмаганимда тўрт оғиз ёлғон гапирмаганимда... Эҳ, майли бўлар иш бўлди. Лекин сизга юрагимни бўшатмасам тарс ёрилиб кетаман. Бир пасгина қулоқ солинг. Вақтингизни олсам ўлай агар...

ЎТГАН бозор шаҳарга тушдим. Кетишда Маҳмудгаям юр десам кўнмади. Иши бормиш. Сўрасам «қулинг ўргилсин бир иш-да» дейди-ю, ҳиринг-ҳиринг кулади. Хиралик қилиб туриб олдим. Кейин айтди. Насибаларникига ҳашарга борармиш.

— Ҳа, тўнка, ёрасанми?— дедим тиржайиб.

— Тўнкага ҳали анча бор. Ер чопамиз. Қўлинг қичиб турган бўлса қол. Янги туққан эчкининг қатиғига тўясан — деб қармоқ ташлаб кўрувди, унамадим. Чап бериб кетдим.

Айтмоқчи Насиба ким дейсизми? Шу ўзимизга ўхшаган бир комсомол ўқувчи. Ўнинчи «Б»дан. Биз «А»дамиз. Бир қовун пишиғи бўлди, Маҳмуд билан ораларидан ҳалигидақа, ўзингиз билгандай савдолари бор. Кўз уриштириб юришади... Лаббай? Хўп-хўп, гапни айлантирмайман. Муддаога ўтаман.

Хуллас, шаҳарга сўққа бош тентираб кетдим. Бозорни илма-тешик қилиб юбордим. Синфимиздаги ойимчаларга тароқ-пароқ, приколга, темир-терсак дегандай харид қилдим. Ахири ўлгудай чарчадим. Кейин қийшайиб тирга кирдим. Амаллаб битта «айиқ»ни уриб қулатдим. Сўнг анқайиб автостанцияга келдим. Қишлоққа шундай автобус жўнай деб турган экан. Липиллаб чиқиб олдим. Қарикартанг безовта қилмасин деб орқадаги ўриндиққа ўтиб ўзимни ташладим.

Ўтган-кетганга ўзимча баҳо қўйиб, эснаб ўтирганийдим, тўсатдан кўз олдим ярқ эта қолди. Қарасам хандалак бўйликкина бир қиз ўзидан катта икки чемоданни судраб шундоқ ойна тагига келди-ю, тўқ этказиб қўйди. Кейин:

— Кечирасиз, бу автобус қатга боради?— деди бидирлаб.

— Жаннатга,— дедим қизнинг дўланадек кичкина, қоп-қора кўзларига тикилиб.

— Рост, ҳазиллашманг, менга Шакарбулоқ керак...

— Сиздан юзта шакар булоқ ўргилсин, Хандалакхон,— дарров лақаб ҳам қўйиб олдим унга,— қани, бир чиқиб ташанг...

Хандалакхон менга ишонмади шекилли, яна чемоданларини судраб олдинга ўтди. Қошини чимириб автобуснинг пешонасига бир тикилди-ю, эшикка юзланди. Ўрнимдан коптокдай сапчиб турдим. Икки ҳатлаб бориб қўярда-қўймай қўлидан юкини олдим. Ёнгинамга келтириб қўйиб жой кўрсатдим...

Катта йўлга чиқишимиз биланоқ юрагига қўл сола бошладим:

— Хўш, бу ёқларга қандай шамол учирди?

— Шамол эмас. Сизга ўхшаганларнинг шабадаси-да...

«Менга ўхшаганларнинг шабадаси?— Нима деяпти ўзи? Мен бир чўқиб, ўн қараяпману, бу шум қиз бўлса, аввал у ёқ бу ёққа обдон қараб олиб, кейин чўқимоқчи. Ёки... Тушунсам ўлай гапига».

Қараб турсам вақт кетаяпти. Оғзимга мақтал бўлиб қолди. Шунинг учун дарров ёлғондан қаҳ-қаҳ уриб юбордим.

— Оббо, Хандалакхон-ей шунақа денг, ҳали бир чимдим аскияга ҳам борман денг. Дуруст-дуруст...— дедим иложи борича кўпни кўрган одамдай салобатли бўлишга интилиб. Кейин қўшиб қўйдим:

— Хўш, биз томонларда албатта, холангиз бўлса керак, топдимми?

Хандалакхон саволимни эшитиб жилмайди. Лекин бу жилмайишдан кўра кўпроқ истеҳзоли тиржайишга ўхшарди.

— Топдингиз,— қиз шундай деб ерга қараганийди, ҳар куни физкультурага киядиган шиппагимни кўриб қолмасин деб оёқларимни ичкари тортдим. Қизи тушмагур бўлса менга бошдан оёқ разм солиб чиқди-ю, даб-дурустдан:

— Нечанчида ўқийсиз?— деб қолса бўладими?

Этим увишиб кетди. Бироқ тизгинимни қўлга олдим.

— Ҳе, одамни ерга урманг, Хандалакхон,— дедим куйиниб, — ишлайман. Зоотехникмиз...

— Шунақами?

У саволини шундай оҳангда бердики, назаримда «шунақами» сўзининг панасида «ёлғонга суягингиз йўқ экан» деган таъна бекиниб тургандай эди.

— Балки сиз қизиқмассиз-у, лекин зоотехниклигим гашти бор,— дедим гўё ўзимни билимдон кўрсатишга тиришиб.

Хандалакхон гўё менга рами келгандай, бирдан мулойимлашди.

— Вой, нега унақа дейсиз. Жуда қизиқаман. Акамлаям зоотехникла.

Бу гапдан кейин бир парда дадилландим. Дадилландиму, тўхтамай тоғларнинг ажойиб манзарасидан тортиб, сеҳрли чўпон найигача, қўй-қўзиларнинг ёқимли маърашию, алвон-алвон лолақизғалдоқларгача — қалин китобларда ёзгандай қилиб тасвирлай бошладим. Сўзларим умумий бўлаверди шекилли, Хандалакхон луқма ташлаб қолди.

— СЖК ка қалайсизлар?

— Ис, Сижжак-пижжак билан бир грамм ишимиз йўқ. Ўзимизнинг Бешсоз етади молнинг ўтлатишга...

Гапларимга қиз қотиб-қотиб кулди. Яна довдираб қолдим. Кейин босма қоғоздай юпқагина рўмолчаси билан дўланадек кичкина, қоп-қора кўзларини артиб тағин сўради.

— Наслдорлик-чи? Айтганча, бу йил қанчадан қўзи олдингизлар?

— Бу йилми? Бу йил... ҳар қачонгидан кўп!— деб юбордим таваккалига.

— Ҳо, қаранг, ҳатто газета ҳам ўқиб турадиганга ўхшайсиз...

Бу тўппадан-тўғри масхаралаш эди. Бўлмаса инсоф билан ўзингиз айтинг. Тўғри, мен зоотехник эмасман, оддий ўқувчиман. Лекин барибир... Эҳ, қўйинг қисқаси одамни эзиб ташлади бу кўримсизгина хандалак бўйли қиз. Қаранг, кимсан—қишлоқлиман деб кўкракни патнис қилиб юраверибман-у, ақалли чорвачиликдан ҳам тузукроқ саводим йўқ экан...

Хандалакхоннинг таъқибидан мени «ҳар қачонгидан» деган жумла қутқариб қолди. Шу иборани чиқарган мухбирга минг раҳмат, зинҳор қалами синмасин!.. Лаббай? Хўш, хўп, энди гапни айлантирмайман...

Шундай қилиб десангиз, қишлоққа етай деб қолдик. Шунинг учун шоша-пиша учрашувни келиша бошладик. Минг тавалло қилиб ялинганимдан кейин Хандалакхон кўнди.

— Майли эртага мактабда учрашамиз,— деди кулиб.

Чўчиб тушдим. Бир-икки қийшанглаб, бошқа ердан гап очсам, бўмайдиган. Қўлимдан балиқдай сирғалиб чиқиб кетмоқчи. Рози бўла қолдим. Қуюққина хайрлашдик...

ЭРТАСИГА мактабга келдиму, катта танаффусда Махмудни энг орқадаги партага судраб ўтдим. Ўтқазиб қўйиб автобусдаги саргузаштларимни айтиб мақтана бошладим. Бир вақт бутун синф оёққа турди. Қарасам... Нима деб ўйлайсиз? Тушумми ё ўнгимми, Хандалакхонни бошлаб директоримиз кириб келарди! Рангим ўчиб кетди. Директоримиз эса стол ёнига келиб, одатича дабдабали гап бошлади:— Қадрли болалар! Бугундан буёғига сиз азиз ўқувчилар билан ҳурматли Иродахон Раҳимова рус тилидан дарс олиб борадилар. У кишини давлатимиз бизнинг мактабга практикага юборган. Ҳамиша тотув бўлинг, аҳил бўлинг, бир-бирингизни қаттиқ ҳурматланг!

Ёнимда кимдир астагина «меҳнатимиз чиройлик» деб қўйди. Мен эса тараша бўлиб турардим. Ана шу кундан бери Туроб — тарашаман. Ҳамма балони бошлаган — Маҳмуд. Сиримни синфга ёйган шу. Аслида-ку ўзимдан ўтган. Шаҳарга тушмаганимда, автобусга чиқмаганимда, тўрт оғиз ёлғон гапирмаганимда... Эҳ, балки, «тараша»га айланмай мазза қилиб лақабсиз юрармидим?

С. СИЕЕВ.

ИНСТИТУТ ЮБИЛЕЙИ

Бугун бу институтда тўй. Ҳа, республикамиздаги йирик олий ўқув юртларидан бири ҳисобланган Тошкент электротехника институти ташкил этилганига ўн йил бўлди.

Институт автоматик, кўп каналли радио алоқаси бўйича кўплаб мутахассис кадрлар тайёрлаб бермоқда. Ҳозир бу ерда 5 мингдан ортиқ студент фан асосларини эгалламоқда.

Олий ўқув юрти ташкил топган йили бу ерда бор-йўғи учта кафедра бор эди. Муҳим илмий проблемалар билан шуғулланаётган кафедралар сони эса ҳозир 23 тага етди. Ўшанда олий ўқув юртида дарс бераётган ўқитувчилардан атиги уч киши фан кандидати эди. Шу ўн йил ичида институт ўқитувчиларидан уч киши профессор, икки киши фан доктори ва 23 киши фан кандидати бўлиб етишди.

Бундан 3—4 йил бурун институт янги ҳашаматли бинога кўчиб кирди. Етук архитектура ансамблини ташкил этган институт биносида фан кабинетлари ва лабораториялар мавжуд.

Полиграф кўчасидаги 43-комсомол-ёшлар магазини хизматидан ҳамма мамнун. Сотувчиларнинг хуш муомилалигини айтмайсизми. Мабода кийимлик олишда иккиланиб қолсангиз маслаҳатларини аяшмайди. Чунончи бу ерда олган кийимлигингизни бичириб ҳам олишингиз мумкин. Суратларда: (чапда) Р. Амирхонова харидорга кўйлак бичиб беряпти. (Ўнгда) савдо пайти.

А. АБАЛЯН фотолари.

ФУТБОЛ

„ҚАЙРАТ“МИ, „АРАРАТ“МИ—ЁКИ...

— Бугун «А» класси иккинчи лигасида қатнашаётган командалар (биринчи финал группа) мавсумни якунлайдилар. Сўнгги тургача қайси команда келаси йил кучлилар сафига йўлланма олиши маълум бўлгани йўқ. Бугунгача Олмаотанинг «Қайрат», Ереваннинг «Арарат» командалари бу йўлланма учун жиддий даъвогар бўлиб келишяпти. Қозоқ футболчилари бугун Кишиневда «Молдова» билан учрашадилар. «Арарат» эса ўз майдонида Горькийнинг «Волга» командасини қабул қилади. Агар ҳар иккала команда ғалаба қозонса, улар ўртасида қўшимча матч ўтказилади. Ярославлнинг «Шинник» футболчиларига ҳам бахт кулиб боқиши мумкин. Бунинг учун улар Харьковда «Авангард»ни мағлубиятга учратиши, «Қайрат» ва «Арарат» эса ютқазиши керак. Юқори лигадан тушиб кетган «Локомотив», «Торпедо» (Кутаиси) ва Одессанинг Армия спорт клуби командалари ўрнига чиқадиган ягона команда қайси буларкин? Бу саволга бугун жавоб оламиз. Эҳтимол саволимиз уч-тўрт кун жавобсиз қолар.

ЯНА БИР ТУР ҚОЛДИ

«А» классида 17—32 ўринлар учун беллашаётган командалар яна бир турдан кейин чемпионатга якун ясашади. Фрунзенинг «Олға» командаси ўтган куни ўз майдонида Винницанинг «Локомотив» футболчилари билан бўлган матчни 0:0 ҳисобида дуранг қилди. Бу дуранг уларга мавсумни ўз группасида пешқадам бўлиб якунлашга имкон берди. Кейинги ўринларда бораётган командалар сўнгги турда ғалаба қозонсалар ҳам фрунзеликларга етолмайдилар. Мавсум ёпилиши олдидан ўтказилган бошқа матчлар қуйидаги натижаларни берди: «Кубань» «Труд» — 0:0, «Ростсельмаш» — «Спартак» — 1:1, «Энергетик» — «Динамо» (Таллин) —0:1, «Строитель» — «Динамо» (Ленинград) — 2:1, «Трактор»—СКА (Новосибирск)— 1:1, «Локомотив» (Тбилиси) — «Волга» (Калинин) — 3:1.

Командаларнинг сўнги тур олдидан турнир жадвалидаги аҳволи қуйидагича:

Командалар	У.	Т.	О
«Олға»	45	45—39	49
«Труд»	45	38—31	46
СКА Н.	45	50—52	46
«Динамо» Л.	45	67—58	45
«Локомотив» В.	45	40—36	45
«Политотдел»	45	34—36	45
«Трактор»	45	42—44	45
«Спартак»	46	35—42	45
«Кубань»	46	38—41	43
«Локомотив» Тб.	45	59—62	39
«Металлург»	45	44—56	37
«Строитель»	45	49—64	37
«Волга» Кл.	45	33—54	35
«Энергетик»	45	37—53	34
«Динамо» Т.	45	34—66	28
«Ростсельмаш»	45	30—73	25

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ

МАМЛАКАТЛАР · ОДАМЛАР · ВОҚЕАЛАР

ЎҚ ЕМҒИРИ ОСТИДА БЕРИЛГАН КОНЦЕРТЛАР

ХАНОЙ, 18 ноябрь. ТАСС мухбири Е. Кобелев хабар беради: Сибирь рақс ансамблининг Вьетнам Демократик Республикасига келган бир группа артистлари Америка авиацияси бомбардимон қилаётган районларда тўрт кун концерт берди. Фулй Намдинь, Тхань-Хоа шаҳарларининг зенитчилари ва халқ лашкарларига атаб совет артистлари 14 марта концерт бердилар.

Шўхчан рус рақслари ижро этилиб турган, «Москва оқшомлари»нинг вьетнамлик томошабинларга жуда ёқиб қолган сўлим куйлари жаранглаётган пайтларда кўпинча Америка реактив самолётларининг мудҳиш гувуллашлари эшитилиб қоларди.

Америка самолётларидан бирини Намдинда зенитчилар концертдан чиқибоқ уриб туширдилар. Тхань-Хоада совет артистлари Хамжонг кўпригининг иккала томонига ҳам ўтиб, Вьетнамнинг позицияларида концерт бердилар. Маълумки, Америка авиацияси бу кўприкни неча марталаб шиддатли бомбардимон қилган эди.

Концертлардан бири тамом бўлганидан кейин зенит батареясининг командири бундай деди: «чет эл артистларидан ҳеч ким сизлар каби хавф-хатардан қўрқмай бизнинг позицияларимизга келиб, шундай завқли концертлар бермаган эди. Жангчиларимиз сизларнинг концертларингиздан ниҳоят даражада завқланиб ҳузур қилдилар. Буюк рус халқининг қўшиқлари, санъати бизни руҳлантирмоқда. Бизга тағин ҳам катта куч ва ишонч бағишламоқда».

Совет артистларининг концертлари тамом бўлиши билан одатда ўз-ўзидан митинглар бошланиб кетар эди. Буларда Вьетнам солдатлари, офицерлари Америка агрессиясига қарши курашаётган Вьетнамга берилаётган жанговар ёрдам учун совет халқига ташаккур айтишни совет артистларидан илтимос қилар эдилар.

ИНТЕРВЕНЦИЯЧИЛАРНИНГ ЖАНУБИЙ ВЬЕТНАМДАГИ ТАЛАФОТЛАРИ

ВАШИНГТОН, 19 ноябрь. (ТАСС). Қўшма Штатларнинг Жанубий Вьетнамда бераётган талафотлари тўхтовсиз кўпайиб бормоқда. Жанубий Вьетнам ватанпарварларига қарши олиб борилаётган уруш ҳаракатлари давомида шу йилнинг 8 ноябридан 15 ноябрига қадар бир ҳафта ичида Америка ҳарбий хизматчиларидан 108 киши ҳалок бўлган ва 478 киши жароҳатланган. Бугун бу хабарни АҚШ мудофаа министрлиги эълон қилди.

Америка армияси Вьетнамдаги урушда бир ҳафта ичида ҳеч қачон шу қадар кўп талафот бермаган эди. АҚШ мудофаа министрлигининг маълумотларига қараганда Жанубий Вьетнамнинг чангалзор ўрмонларида Америка солдатларидан жами 1.095 киши ўлдирилган 5.661 киши жароҳатланган.

ДАДИЛ ҲУЖУМ

НЬЮ-ЙОРК, 18 ноябрь. (ТАСС). Жанубий Вьетнамни озод қилиш армиясининг жангчилари бугун кечаси Меконг дарёси дельтасида айни маҳалда Американинг икки аэродромига ҳужум қилганлар. Улар Танхиеп ҳарбий-ҳаво базаси аэродромига ва шу аэродром яқинида жойлашган Михтодаги янги аэродромга ҳужум қилганлар.

Ассошиэйтед Пресс агентлиги Сайгон мухбирининг хабар беришича, беш самолет, 14 юк машинаси, дала алоқа узели, казармалар яксон қилиб ташланган. Танхиеп базасини қўриқлаб турган Сайгон режими қўшинлари батальони талайгина талафот кўрган. Хабар беришларича, Танхиеп-Жанубий Вьетнам қўшинлари 7-дивизиясининг асосий ҳарбий-ҳаво базасидир.

Америка қўмондонлиги жанг бўлаётган жойга реактив самолетлар юборди. Бу самолетлар Жанубий Вьетнам ватанпарварларининг тўпланиши эҳтимол тутилган районга напалм бомбалар ташлади.

ХАЛҚЛАР НОРОЗИЛИК БИЛДИРМОҚДАЛАР

ПХЕНЬЯН

Корея Халқ Демократик Республикаси ҳукуматининг баёнотида айтиладики, Жанубий Родезиядаги оқ танлилардан иборат озчилик Америка ва Англия империалистларининг ҳомийлигида «мустақиллик» эълон қилганлиги Зимбабве халқига ва Африканинг ҳамма халқларига нисбатан мустамлакачилар томонидан қилинган катта иғвогарликдир.

Корея Халқ Демократик Республикасининг ҳукумати Зимбабве халқини ва Африка мамлакатлари халқларининг курашини тўла равишда қувватлайди ва уларга ўзининг бирдамлигини изҳор қилади.

ОСЛО

Норвегия ҳукумати Ян Смит режимини танимасликка қарор қилди.

МОГАДИШО

Сомали ҳукумати Африка Бирлиги Ташкилотининг бош секретарига мурожаат қилиб, Жанубий Родезиядаги аҳволни муҳокама қилмоқ учун Африка Бирлиги Ташкилоти министрлари кенгашининг фавқулодда мажлисини чақиришни илтимос этди.

БРАЗЗАВИЛЬ

«Йўқолсин Жанубий Родезия ирқчилари!», «Англия ҳукумати—Ян Смитнинг шериги!» деган шиорлар остида Браззавилда норозилик намойиши ўтказилди. Намойиш қатнашчилари Конго Республикаси (Браззавиль) ҳукуматининг Африка Бирлиги Ташкилоти министрлари кенгашининг фавқулодда сессиясини чақириш ва Жанубий Родезия ирқчиларига қарши ҳарбий чоралар кўриладиган бўлса, Конгонинг ҳарбий хизматчи кўнгиллиларидан бир қисмини Африка Бирлиги Ташкилоти ихтиёрига топшириб қўйиш тўғрисидаги таклифини қўллаб-қувватладилар.

ИНДОНЕЗИЯДАГИ АҲВОЛ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Индонезия армияси қуруқликдаги кучлари қўмондони генерал-майор Сухарто Индонезия коммунистик партиясининг аъзолари бўлган кишиларнинг ҳаммасини мамлакатнинг ҳамма жойидаги ҳукумат муассасаларидан ва идораларидан ишдан бўшатиб юбориш тўғрисида буйруқ берди, дейилади Ассошиэйтед Пресс агентлиги мухбирининг берган хабарида.

Мухбирнинг ёзишича, коммунистларни ҳукумат муассасаларидаги ишлардан бўшатиш бундан бир ой чамаси олдинроқ бошланган эди, ушбу буйруқ эса коммунистларни ишдан бўшатишга расмий тус берди, холос.

НОМЗОДЛАРНИНГ РАСМИЙ РЎЙХАТИ ТАСДИҚЛАНДИ

ПАРИЖ, 19 ноябрь. (ТАСС). Конституция кенгашининг раиси Г. Палевский республика президенти лавозимига кўрсатилган номзодларнинг расмий рўйхатини кенгаш тасдиқлаганлигини маълум қилди. Кенгаш бу рўйхатга олти номзодни, яъни М. Барбю, Ш. Де Голль, Ж. Леканюэ, П. Марсиласи, Ф. Миттеран, Ж. Л. Тиксье-Виньянкурларни киритди.

ҲАМ ҚОЗОНДАН, ҲАМ ЧЎМИЧДАН...

Чирчиқ шаҳар умумий овқатланиш тармоқларида аҳолига сидқидил билан хизмат қилаётган ходимлар кўп. Уларга минг офарин. Лекин бу ерда меҳнаткашларнинг ҳақига кўз олайтираётган баъзи баднафслар ҳам бор.

Шаҳардаги 2-автобаза ошхонасида С. Г. Тарасов деган шахс бош ошпаз. Бу шахснинг ўз таъбири билан айтганда унинг пичоғи ҳамиша мой устида. Қўлидаги чўмич қозон атрофида бўзчининг мокисидек уёқ бу ёққа тинимсиз ҳаракат қилиб туради. Унинг бу чаққон харакатининг тагида гап бор. У хўрандаларга сузиб бераётган овқатларни чўмичда қоқиб қолишга жуда ўрганган.

Стол атрофида ўтирган хўрандаларга уч порс қовирилган жигар келтириб қўйилди. Ўлчаб кўрилганда ҳар порсдаги овқатдан 15—20 граммдан жигар, 15—18 граммдан сардак, 10—15 граммдан макарон етишмади. Колкуляцияда кўрсатилган помидорининг ном-нишони йўқ. Бунинг устига ҳар бир порс овқатга икки тийиндан устама нарх қўйиб сотилди.

Шу ошхонанинг филиалидаги бош ошпаз А. Ғофуров ҳар бир порсдаги қовирилган колбасанинг нормадаги 100 граммидан 15 граммини дангал ўмариб қолди. Гарниридан эса 25 граммдан олиб қолган. Бу юлғичлар тайёрлаган овқатларнинг калориялиги жуда паст: нўхот шўрванинг калориялиги 76, карам шўрваники 66, қовурилган жигарники 84 ва ҳоказо процентларни ташкил этади.

2-чайнаянинг буфетчиси И. П. Иляназаровга вино бўлса бас. У ҳар бир стакан винодан 15 граммдан уриб қолаяпти. Бундоқ қараганда стаканни лиммо лим қилиб қуйиб сотаётганини кўрасиз-да, ҳалол сотувчи экан дейсиз. Лекин стаканга синчиклаб қарасангиз тепасидан бир эллиги қирқиб ташланганлигини кўрасиз.

— Бу қанақаси, — деб сўрасангиз, у ҳозиржавоблик қилиб:

— Бу буюртмаси, — дейди.

Шунга ўхшаш ҳангомалар биринчи ошхонага қарашли 7- ва 8-буфетларда ҳам содир бўлмоқда.

Агар бу ҳаром томоқларга: «Сизларнинг бу ишингиз ўғрилик-ку», десангиз ҳеч вақт бўйинларига олишмайди. Майли улар тан олишмаса олишмасин, биз томиб-томиб кўл бўлади деган нақлга амал қилиб, хўрандаларнинг ҳақидан оз-оз, лекин сурункасига уриб қолишларини хомчўт қилиб кўрайлик. Фараз қилайлик, бир кунда ҳар иккала ошхона минг порс овқат сотади деб. Агар ҳар порс овқатдан 15 граммдан жигар ўмариб қолинаверса, 15 килограммни, икки тийиндан ортиқча ҳақ олинаверса 20 сўмни ташкил этади. Борди-ю, хўрандаларнинг ҳақидан уриб қолинаётган бошқа маҳсулотларни ҳам ҳисобланса ва улар пулга чақилса, эҳ-ҳе бир кунда қанча ҳаром даромад!..

Хўрандаларнинг ҳақига хиёнат қилиш авжига чиққан 10, 5 ва 2-ошхоналарнинг директорлари С. А. Туроникидес ҳамда В. Н. Ўрозова ўртоқларнинг бундан хабарлари йўқ дейсизми?! Хабарлари бор. Лекин уларнинг бу юлғичларга индамасликларининг сабаби нимада экан? Ёки еган оғиз уялади қабилида иш тутишаётганмикан. Бунга шаҳар савдо бошқармасидаги ўртоқлар нима дейишар экан?!

М. ИБРОҲИМОВ,
А. ТЎЛАГАНХЎЖАЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

20 НОЯБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 17.00 — **Кинофильм** (болалар учун). 17.25 — **Телевизион янгиликлар.**

Рус тилида: 17.40 — **Уфқ** (ҳужжатли фильм). 18.40 — **Микаэл Таривердиев куйлари.**

Ўзбек тилда: 19.25 — **Оталар сўзи — ақлнинг кўзи** («Ёшлик» студияси).

Рус тилида: 20.15 — **Чет эл кинохроникаси** ва **Бир стакан сув** номли бадиий фильм.

22.05 — **Эшиттиришлар программаси.**

22.10 — **Концерт** (ўзбек куйларидан).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 дан — **Фрунзе телестудияси эшиттиришлари.**

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 20/XI да **Мирандолина**, 21/XI да кундуз **Доктор Айболит**, кечқурун **Фауст.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 20/XI да **Момо ер**, 21/XI да **Гули сиёҳ.**

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА — 20/XI кеч соат 7 яримда **концерт.** Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист **Фахриддин Умаров**, солистлардан **М. Мўминова, Р. Мўминова, С. Шукурова** ва бошқалар қатнашади.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **Грузин цирки артистларининг гастроли.**

КИНО

Энди сизни нима деб аташ керак? — НАВОИЙ номли, «ЎЗБЕКИСТОН», «ИСКРА» (кундуз ва кечқурун), САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 12 ва 2 да).

Улар ўтмайди — «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Нюрнберг суди — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Бу телба дунё — САНЪАТ САРОЙИ (кеч соат 6.15 ва 9.15 минутда).

Давлат жиноятчиси — «МОСКВА» (кундуз соат 4 да).

Сеҳрли халат — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 9 яримда).

ҲАМЗА НОМЛИ ЛЕНИН ОРДЕНЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА

20, 21, 23, 27 ноябрда

ЯНГИ СПЕКТАКЛЬ

Моримото Каору асари

Ўғирланган умр

3 пардали драма.

А. Абдуллаев таржимаси.

Постановкачи режиссёр — Ўзбекистон ССР халқ артисти **Т. Хўжаев**, рассом — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби **Г. А. Визель.**

Спектакль кеч соат 7 да бошланади.

«ПОЛИТОТДЕЛ» КОЛХОЗИ СТАДИОНИДА

21 ноябрь кундуз соат 3 да **«Политотдел» (Тошкент область)— «Локомотив» (Винница) командалари** ўртасида

ФУТБОЛ

Революция сквери ва Қўйлиқдан махсус автобуслар қатнайди.

Тошкент шаҳар, Максим Горький кўчаси, 244-уйда турувчи **Альберт Даниэлович Исхаков**нинг Чоржўй шаҳар, Бухоро кўчаси, 13-уйда турувчи Зинаида Ариловна Исхаковадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Октябрь район халқ судида кўрилади.

Тошкент шаҳар, Венгер кўчаси, 9-уйда турувчи **Александр Андреевич Трандин**нинг Бухоро шаҳар, Больничная кўчаси, 13-уйда турувчи Фауқия Файзелғаяновна Трандинадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Ленин район халқ судида кўрилади.

Арпапоя кўчаси, Қирқул тупик, 2-уйда турувчи **Хадича Ҳошимова**нинг Ваҳоб Валиевдан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар судида кўрилади.

1-Бехтеров кўчаси, 113/4-уй, 49-квартирада турувчи **Борис Иванович Григодьев**нинг 2-Виборг кўчаси, 9-уйда турувчи Любовь Николаевна Белоконевадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Фрунзе район халқ судида кўрилади.

Ахтирская кўчаси, 13-а уйда турувчи **Баратбой Тўлаганович Йўлдошев**нинг Ахтирская кўчаси, 13-уйда турувчи Екатерина Николаевна Йўлдошевадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Октябрь район халқ судида кўрилади.

Қорақалпоқ кўчаси, 23-уйда турувчи **Нигмат Шафиқович Шайдулин**нинг Мерв кўчаси, 3-уйда турувчи Хадича Шакировна Тажировадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Фрунзе район халқ судида кўрилади.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА» — Орган Ташкентского обкома, горкома КП Узбекистана, областного и городского Советов депутатов трудящихся.

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26 уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — 29004, Редактор ўринбосарлари — 25885, 26232. Масъул секретарь — 34808. Пропаганда, адабиёт ва санъат бўлимлари — 31936. Партия турмуши — 25811, Саноат, транспорт ва қурилиш, ахборот ва спорт бўлимлари — 33786. Қишлоқ хўжалиги, фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлимлари — 29040. Совет ишлари, маиший ва шаҳар хўжалиги бўлими — 28761. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 34048. Эълонлар бўлими — 28142. Коммутатор — 30249 дан 30258 гача.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри.

Р. 02446. Индекс 64969. Нашр. № 1894.